24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6430 — 3 ՄԱՐՏ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 1 ՍԵՊԵԼԻ 1325 — 16 MARS 1907 — 24me année № 6430

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԳԱԼԱԹԱՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրֆ.
ԹՂԹԱԿՑԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵԿ ՎՐԱՑ

20 հատ 1 դրուշնոց փուլ
1 մեծ.ի հատուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعليه ده غلطه ده اره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ՄԵՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գեղարուեստական ու թատերասիրական ճաշակները քիչ անգամ այնքան փայլուն կերպով արտայայտուած ու լիուլի գոհացում գտած էին, մեր մէջ, որքան այս ձմեռ, ուր ներկայացումներէն եռաքը նուագահանդէսներուն չարքը պիտի չարունակուի, Մեծ-Պահքի միջոցին ալ։ Այս վերջիններուն առաջնութեան մրցանակը իլեց Օրթագիւղի եկեղեցիին ու դպրոցին ի նպաստ կազմակերպուած երաժշտական ցերեկոյթը, Բիթի-Շանի թատրոնին մէջ, եղանակին լաւագոյնն էն մէկը հանդիսանալով։ Որքան ալ նուագածութիւն ու երգուածք ճարտար, հաճելի ու նրբաբուեստ, այդ fo6ùèèրը միմիայն օտար առդիսդներու մասնակցութիւնը կը վայելէր, թէեւ այս պարագան քան մը չպակսեցուց անոր հրապոյրէն. ըսողներ ու գրողներ կայ՝ն, սակայն, ինչպէս միշտ, թէ հանրութիւնը կը փափաքի հայ արուեստագէտներ ալ տեսնել դաշնակի առջեւ կամ ջութակ ի ձեռին, ու լսել զանոնք։ Մասնաւորապէս նուագահանդէսը գոհացում տուաւ այս բաղձանքը յայտնողներուն, անցեալ կիրակի ցորեկ, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, ուր Գալանոզեան և Սերովբեան օրիորդները և ինքզ՝ Մասբլեան ու իր դեռատի որդին յաջորդաբար երեւցան բեմի վրայ, իրենց արուեստագիտական կարողութիւններն արտայայտելով ու համակրանքով ծափահարելով։ Դեղեցիկ յաջողութիւն մըն էր այս, գրեթէ ընտանեկան հանդէս մը, ուր ձայնական և գործիական երաժշտութիւնը այնքան ներդաշնակօրէն միաւորուեցան։

Դալով թատրոնին, Մնակեան թատերախումբին ներկայացումները՝ ընդհանրապէս, և նպաստի ցերեկոյթներն ու երեկոյթները մասնաւորապէս գտան ընդունելութիւն մը որ կը դերազանցէր ամէն ակնկալութիւն և դրականապէս կը հերքէր այն առածի կարգ անցած դանդատը, թէ մենք չենք սիրեր քաջալերել մեր դերասաններն ու դերասանուհիները։ Իրականութիւնը ցոյց, թէ երբ անոնք խղճամիտ հոգածութեամբ կը փարին բեմին և հանրութիւնը հետաքրքրող, գոհ ձգող ներկայացումներ կը պատրաստեն, ընդունելութիւնը խրախուսիչ կ'ըլլայ։ Եւ ճշմարիտը ըսելու համար, հինգ ի վեր ալ այլապէս եղած չէ։ Մէկդի առնելով քանի մը տխուր բացառութիւններ, ինչպէս Զարիասպն և ուրիշ տարաբաղդ դերասաններու վախճանը, մեր բեմական աչխատաւորներուն մէջ կարողներն ու սիրուածները ընդհանրապէս լաւ վարձատրուած են։ Անցեալ օր Արէա, իր «Շաբաթական Նօթեր»ուն մէջ բարեդէպ շեղում մը ընելով իրեն մասնայատուկ նիւթերէն, հետաքրքրաշարժ և յուզիչ անեկդոտ մը պատմած էր Տիգրան Զուհաճեանի կեանքէն։ Պէտք է ուսուցնել թէ Զեմլրեի հեղանակը միակը չէր՝ Պալեան Ցակոբ պէյի առատաձեռնութիւնները վայելող, և իրեն ժամանակից դերասաններէ ու դերասանուհիներէ շատեր, մասնաւորապէս Ադամեան, միշտ լիապէս օգտուած են այդ գրասէր ու գեղարուեստասէր անձնաւորութեան նըպաստներէն, աղնուական վեհանձնութեամբ մը նուիրուած, որ ընդունողը չվիրաւորէր քնա՛ւ։ Ֆասուլեաճեան ամուսինները, Տիկին Հրաչեայ, Մաղաքեան, Դրեանց և դեռ ուրիշներ՝ շատերն այսօր մեռած՝ ոսկեդինիկ երաղներով օրօրուած են բեմի վրայ, առանց բնաւ ճանչնալու, տարիներով, բեմական կեանքի նիւթական դառնութիւնները, ապրուստի մտահոգութիւնները, ներկայացումէն եռաքը հասոյթը բաժնելու հոգեբանական անձկութիւնը։ Ցակոբ պէյ առատապէս կը վարձատրէր ամէնքն ալ, Օրթագիւղի մէջ, որուն գիւղական փոքրիկ թատրոնը իր չքեղ ներկայացումներով Բերայի բեմերը կը դերազանցէր։

Իսկ Ադամեան...

Անիկայ, enfant gâté էր թատերախումբին ու Պալեան Ցակոբ Պէյին միայնգամայն. բայց եթէ այս վերջինը դրամական նեղութիւն ղգացնել չէր տար երիտասարդ դերասանին, ոսկի քսակներն անպակաս ընելով անոր գրպանէն, ինքը՝ Ադամեան՝ արուեստագէտի ու բանաստեղծի յատուկ տեսակ մը անփութութեամբ կը ծախսէր դրամը չուայլօրէն. պատահած է որ, կը պատմեն, մէկէ աւելի անգամներ, տաղանդաւոր դերասանը, աչխոյժ ու զբօսասէր՝ իր թարմ հասակին բերմամբ, ժամացոյցն ու շղթան... ամանդ թողած ըլլար, Բերա, անակնկալ շռայլութեան մը հետեւանքով. ու Ցակոբ պէյ, միշտ փափկութեամբ ու սիրալիր կերպով, իր մարգերէն մէկը ղրկած ըլլար՝ այդ արժէքաւոր առարկաներն ազատելու և բերել տիրոջն յանձնելու համար։ Ադամեան, որքան հռչակաւոր իր արուեստագէտի կարողութեամբ՝ նոյնքան անուղղայ էր, ա՛ւ՜ղ, իբր կենցաղասէր, և այս տեսակ պատահարներ անբաժան եղան իր կեանքէն, մինչեւ վերջը։ Որովհետեւ բանաստեղծ ու նկարիչ էր մինչգամայն, հաչիւ ու խնայութիւն ըսուած-բանը չէր գիտեր. և կարծես թէ իր այս ընթացքը զինքը աւելի՛ սիրելի կը դարձնէր զինք ճանչցողներուն որոնք ամէն թերութիւն կը ներէին իրեն։ Նոյն իսկ այս տողերը գրողը կը յիշէ, իր դպրոցական պատանի եղած թուականին, տեսած ըլլալ Ադամեանին, շատ իրկուն, ձիթապտուղով հաց ուտելը Օրթագիւղի թատրոնին մօտակայ Նպարավաճառի խանութը, մէկ-երկու ժամ առաջ չքեղ ներկայացումէ մը ուր բեմ ելլելով, հանդիսականներու select բազմութենէն մը պիտի ծափահարուէր մոլեգնօրէն, երիտասարդ սիրահարի յանկուցիչ դերի մը մէջ, մինչ դեղեցիկ սեռին փղոսկրեայ դիտակները դէպի ինքը պիտի ուղղուէին ու կնոջական ձեռնոցները հանուէին՝ աւելի՛ ուժգնօրէն ծափահարելու զինքը։

Իսկ այդ թուականէն ետք, աւելի՛ հասունցած, աւելի՛ կատարելագործուած, Կոլկասի մէջ իր կատարած tournéeներու միջոցին, իբր tragédien, գտած է յաջողութիւններ որոնց մէջ նիւթականը վար էր մնար բարոյականէն ու գեղարուեստականէն, և վայելած է նպաստի ներկայացումներ որոնք հայ դերասանի մը համար առասպելական նկատուող հասոյթներ արտադրած են։

Եւ սակայն, խե՛ղճ Ադամեան, վերջ ի վերջոյ հիւանդ ու հիւծած, եկաւ խրեցաւ Բանկալթիի ռուսական հիւանդանոցը իր կոկորդի հիւանդութիւնը դարմանել տալու համար հոն գտնուող մասնագէտ բժշկի մը, և իր ծախքը հայթայթուեցաւ հանգանակութեամբ։ Այն մերթ անոյշ՝ մերթ գոռ ձայնով դերասանին, որ ամբողջ թատերաբարձ մը կը հրապուրէր, արգիլուեցաւ խօսիլը, և իր բարեկամներուն հետ, որ հիւանդտես կ'երթայինք իրեն, գրաւոր խօսակցելու հարկին մէջ կը գտնուէր, թուղթի կարներու վրայ գրելով ըսելիքը որ ամբողջ բանաստեղծութիւն մը կը դառնար յանախ, տխուր, իրական, սրտառմխիկ բանաստեղծութիւն մը։ Մե՛ղք որ չեմ յիշեր այս վայրկեանիս իր մէկ քառեակը, զոր կապար գրիչով ուրուագրեց, իրիկուն մը, հիւանդանոցի սեղանին վրայ, ինքզինքը նմանցնելով փոթորկեալ քաջայուսած, փտուած, մաչած նաւակի մը զոր ծովվերքը քաշած էին և որ այլեւս չպիտի զօրէր կրելու որ և է նըրդութիւն ու չպիտի տեսնէր բաց ծովուն երեսը։ Եւ իրաւ ալ չտեսաւ։

Այդ ոտանաւորը գրեցէն քանի մը օր ետքը հոգին կ'աւանդէր Ադամեան։ Իր քառորդ դարու բեմական գործունէութենէն ոչինչ թողուցած էր՝ բայց եթէ քանի մը իւրատեսակ պատկերներ, ձեռագիր բանաստեղծութիւններ, ու մեծ դերասանի ճշմարիտ և անայլայլ համբաւ մը զոր կը մեծարենք մինչեւ այսօր։

Իր փայլուն օրերուն մէջ, դրամ շահած էր, հազարներով ու հազարներով ոսկի անցած էր ձեռքէն, արժանաւորապէս վատնուած. բայց երբ հիւընդացաւ, ու չկրցաւ այլեւս բեմ ելլել, աղքատ էր պարզապէս։

Առդիսդի կեանք ու առդիսդի մահ։

Պէտք չէր որ բեմական տաղանդաւոր վատակաւորի մը կեանքին այս տխուր յիշատակները բերէի խառնել՝ մեր հին ու նոր արուեստագէտներուն այսօրուան յաջողութեանցը նուիրուած այս տողերուն, բայց ամէն արուեստագէտ ու արուեստագիտուհի տարբեր կերպով կ'ըմբռնէ իր ասպարէզը ու իր բնաղդներուն, քմահաճոյքներուն, հակումներուն համեմատ կ'ընթանայ կեանքի արահետէն։ Գոհ ենք տեսնելով Մնակեանը մի՛շտ կանգուն բեմի վրայ, մի՛շտ յաջող ու ծափահարուած, իր տարեց ու երիտասարդ արուեստակիցներովը, իր հին ընկերներովը և նոր սաներովը ու սանուհիներովը որոնցմէ Տիկին Բնար, — մանկամարդ ու խղճամիտ դերասանուհի, — իր նպաստի երեկոյթը կուտայ այն վայրկենին ուր կը գրուին այս տողերը և որուն գանելիք փայլուն ընդունելութիւնը ամէնուս բաղձացած արդար վարձատրութիւնն ու գնահատականը պիտի ըլլայ երիտասարդ դերասանուհիին։ Տիկին Բնար աւելի Թոմաս Ֆասուլեաճեանին սանուհին էր, կրնայ ըսուիլ, քան Մնակեանին, ինչպէս թատերական ինքն իսկ կը յիշեցնէ ներկայացման Ցայտագրին մէջ. իր դերասանական նախապատրաստները, բաւական տարիներ առաջ, մասնաւոր դասատուներու բեմերուն վրայ կատարած էր, ուր ներկայացումներ կը կազմակերպէր Ֆասուլեաճեան և փոքրիկն Բնար սուլոռեղի գերեր կը կատարէր։ Ի դարձին, դեռատի դերասանուհին ինքզինքը նուիրեց Պոլսոյ բեմին, մասնակցելով Մնակեան թատերախումբին ներկայացմանց, ուր զդալապէս յառաջդիմեց ու զարգացաւ, կարեւոր դերեր ստանձնելու ատոհման, և իր նպաստի ներկայացումովը փայլուն ու արժանաւոր տեղ մը գրաւեց Մնակեան խումբին Բարկենդանային ներկայացմանց մէջ որոնք յաջողութիւններու չարք մը եղան, ճշմարիտ հաճոյք մը պատճառելով թատերասէրներուն և անխառն գոհունակութիւն, անշուշտ, մեր դերասաններուն ու դերասանուհիներուն։

ԴԱՄԱՐԻՐ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԿՆՈՋ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

Վատեկոր կիներ.— Ամուսնութեանց ապագայ զեկոյցը.— Հարեմական սովորական ամուսնութիւն.— Անգլիացի կինը.— Կնոջ տիպերը.— Դէմքաս ամուսնութիւններ. — Կնոջ կոչումը։

Վերջերս Լայպցիկի մէջ հրատարակուած գրքոյկի մը անունը կը կազմեն վերեւ յիշուած այս տողերը։ Գրքոյկին հեղինակը իգական սեռին խիզախ ներկայացուցիչներէն մէկն է։ Անունն է Նէգքաբ և ինքզինքը «պաշտպան կանանց իրաւունքներուն» կ'անուանէ։ Գրքոյկին ճակատը սա՛ դիտողութիւնը կայ «Ինթերցոյզաց անաչառ քննադատութիւնը կը խնդրեմ»։

Տէմինիզմի այս խիզախ և նորելուկ հերոսուհին, արդարեւ շատ բաներ կը պահանջէ, և իր պահանջմանց հետաքրքրական հանգամանքն է որ թելադրից զմեզ կարդալ իր այդ գրքոյկը և բովանդակութեան վրայ դաղափար մը տալ մերայնոց։ Իրաւ է թէ Օրիորդ (կամ Տիկին) Նէգքաբի գրածներուն մեծ մասը յոլորովին նոր խորհրդածութիւններ են, բայց անոնց մէկ մասն ալ շատոնց լսուած են արդէն, թէպէտ կը կարծէ թէ առաջին անգամ ինքն է որ կ'ըսէ զանոնք։ Օրինակի համար, հեղինակը իր գործին առաջին յօդուածին մէջ կը պահանջէ որ ուսուցչուհին ամուրի մնալու չի ստիպուի։ Այս խնդիրը քանիցս յուզուած է արդէն։ Իրաւ է, սակայն, որ ամէն անգամուն ալ մնացած է «ձայն բառբառոյ յանապատի»։ Միայն թէ, Օր. Նէգքաբ բաւական ոյժով կը պաշտպանէ իր դատը, երկու սեռերն ալ հաւասար իրաւունքի տէր ընելու ջանքերով։ Կը հարցնէ թէ «ինչո՞ւ համար կիներուն արգիլուի այն բանը որ կը ներուի այրերուն. արդի ժամանակի մէջ, այրը և կինը հաւասար իրաւունք ունենալու են։ Ինչո՞ւ միմիայն աղջիկը դնել դժուարին կացութեան մը մէջ, ըսելով անոր թէ պէտք է հրամարիս կա՛մ քու պաշտօնէդ, կոչումդ, կամ քու սէրդ»։ Հեղինակուհին չի կարծեր որ ամուսնութեան հետեւանքները առն և կնոջ համար չափազանց տարբեր ըլլան. բայց իրաւացի դիտողութիւններ կ'ընէ։ Կ'ըսէ թէ՝ մայրական պարտաւորութեանց համար, դեռ չծնած երախային պատճառաւ ուսուցչուհին վարժարանէն դուրս կը հանուի, իր պաշտօնէն կը հեռացուի։ Բայց ինչո՞ւ համար նախապէս գործադրութիւններ ընել։ Պէտք է սպասել տեսնելու համար թէ օրիորդ ուսուցչուհին որ ամուսնացաւ՝ մայր պիտի ըլլա՞յ. պէտք է սպասել տեսնելու համար թէ մայրական պարտաւորութիւններն իրօք կը խանգարե՞ն ուսուցման ընթացքը։ Պէտք է գործին վերջը տեսնել, թէ աչակերտաց մանկական անմեղութիւնը կը խաթարի՞ տեսնելով այնպիսի վիճակ մը զոր թերեւս ամէն օր իրենց ընտանեկան շրջանակին մէջ աչքի առջեւ ունին։ Մօր մը և ուսուցչուհիի մը պարտաւորութիւններն իրարու հետ կը համաձայնի՞ն թէ ոչ. ատիկա գլխաւորաբար ենթակային դիտելիք բանն է։ Եւ կը յարէ.— «Երբ տիկին ուսուցչուհին ամուսնութենէն ետքը համոզուի թէ անկարելի է միեւնոյն ատեն ուսուցչուհի, ամուսին, մայր, դայեակ, տատիկին, խոհարար, լուացարար, կարուհի և աղախին ըլլալ, այն ատեն կրնայ կարգադրութիւն մը ընել և այդ իրաւացի կ'ըլլայ»։

Օր. Նէգքաբ, այս խնդրոյն ուղիղ լուծումը կը տեսնէ ուսուցչուհիին փոխանակ իր պաշտօնէն հրաժարելու, տնական հոգերու բեռէն ազատելուն մէջ։ Բայց այս՝ ոչ թէ տնական մատակարարութեան կամ կերակուր եփելու, լաթ լուալու, կար կարելու եւայլնի մէջ ատոմնութիւն մը տեսնելու համար, այլ կը պահանջէ որ տան մէջ, խոհանոցին մէջ անհրաժեշտ և կարեւոր աշխատանքներն այնպիսի անձանց յանձնուին որոնք այդ աշխատանքն իրենց պաշտօն ըրած են և հետեւապէս ատոր համար պէտք եղած փորձառութիւնն ու պահանջելի հմտութիւնն ունին։ Ի. դարուն, վատկոր կինը վերջապէս արիութիւն ունեցաւ այնպէս դատանելու թէ ինք չի հաճիր տան գործերէ»։ Կ'ըսէ Օր. Նէգքաբ։ Եւ առանց չիմնելու կը յարէ.— «Ես ոչ եփել կրնամ ոչ մաքրել. և չեմ ուզեր ալ սորվիլ, գլանալով հանդերձ թէ մօտերս պիտի ամուսնանամ։ Ես վառարանին մէջ ածուխ չեմ կրնար դնել և ոչ ալ հաւերուն ընդերքը բանալ հանել. չեմ հաճիր նաեւ լուացքէ։ Բայց փոխանակ ատոնց՝ մասնագիտութիւն մը ունիմ և պաշտօն մը կրնամ վարել, որով ի վիճակի եմ օգնելու երկանս, թող չեմ տար որ անիկա առանձինն ընկճի ընտանիքը մնուցանելու և անոր դանդան պէտքերը հայթայթելու բեռին տակ։ Ես՝ ազատագրեալ կինս, ազատեալ կինս՝ կ'ուզեմ անոր հետ ձեռք ձեռքի տուած աշխատիլ, երկու բարի և հաւատարիմ բարեկամներու նման։»

Օր. Նէգքաբ իր գրքոյկին առաջին յօդուածին մէջ ուսուցչուհիին ամուսնութիւնը ջատագովելէ ետքը, երկրորդին մէջ ուրիշ դատ մը ձեռք կ'առնէ։ Կը պահանջէ որ աղջիկ մը ամուսնութեան ատեն չի հարկադրուի իր ընտանեկան անունը թողուլ և երկանը անունը կրել։ Այս յօդուածին պարունակութիւնը նոր է իր տեսակին մէջ։ Գերմանիոյ զանազան երկիրներուն մէջ դեռ սովորութիւն կայ որ գիւղական պաշտօնատանց մէջ ամուսնացող այրերը գիւղապետին անունը կը կրեն. բայց ցարդ ոչ ոք պահանջած է որ կինը ամուսնութենէն ետքը պահէ իր ցայսվայր ունեցած անունը։

Օր. Նէգքաբ կը կարծէ որ ապագային ամուսնութեան զեկոյցը սապէս պիտի ըլլայ.

Կոմս Բուլիս Քօն Բաուէնհոյզէն
Տիկին Անէնա Միլլէր
Ամուսնացեալք

կամ թէ՝

Կուսդամ Միլլէր
Կոմսուհի Հիլտէկոնտ Քօն Բաուէնհոյզէն
Ամուսնացեալք

(Այսինքն, ամուսնացեալները իրենց ընտանեկան անուններով պիտի յիշուին. առաջին պարագային մէջ՝ կոմսին հետ ամուսնացող անտիղոս կինը՝ կոմսուհի չանուանուիր, և պարզ երկի մարդու մը հետ կարգուող կոմսուհի մըն ալ իր աղնուական տիտղոսը կը պահէ։)

Օր. Նէգքաբ կը հարցնէ. «Ինչ պէտք կայ որ կինը գեանարեմի մը պէս ինքզինքը փոխոխէ շարունակ։ Ինչո՞ւ համար արտին զգացումները ազդեցութիւն ունենան իր ընկերական դիրքին վրայ։ «Մանկութեան ատենի կքնութիւնը ազդեցութիւն ունի մարդուս ամբողջ կեանքին վրայ» կ'ըսէ բանաստեղծը. ասկա՛ կը ցուցնէ թէ ամէն ոք իր կրթութեան մէկ արդիւնքն է և այնպէս կը մնայ կեանքի այն ամէն անակնուելի վիճակներուն մէջ, որոնց կրնայ ենթարկիլ ինքզինքը, ապագային, բաղդին քմայքը։ Մանկական կրթութիւնը միշտ ատուերի մը պէս կ'ընկերանայ իրեն։ Հետեւաբար, ընկերութեան ստորին դասակարգին պատկանող, յուսի դաստիարակուած կամ անկիրթ աղջիկ մը եթէ իր սիրուն դէմքին պատճառաւ յաջողի աղնուական երիտասարդ մը իրեն յանկուցանել և ամուսնանալ, ինչպէ՞ս կրնայ յանկարծ աղնուական մը ըլլալ։ Կամ թէ երբ նշանաւոր կին մը, իր արտին դրդման հետեւանքով, աղնուականի տան մը մէջ ուսուցչութիւն ընող մարդու մը հետ ամուսնանայ, պաշտօնական «այո՛»ն արտասանած ըլլալուն համար կարելի՞ է որ իր աղնուականի դիրքէն անմիջապէս պարզ ու անտիտղոս կնոջ մը ատիճանին իջնէ։ Ընկերական կարգ ու դիրքի այս բարձրացումը կամ ստորնացումը բնականաբար թուղթի վրայ գոյութիւն ունի միայն. ամէն ոք իր խորհելու և գործելու եղանակին մէջ, ամուսնութենէն ետքը, կը մնայ այն՝ ինչ որ էր ամուսնութենէն առաջ։»

Հեղինակուհին իրաւամբ կ'ըսէ սակայն թէ «Թեթեւամտութեամբ կնքուած բազմաթիւ ամուսնութիւններ տեղի չպիտի ունենան, եթէ աղջիկը պահէ իր հօրենական անունը. ունայնամիտ շատ մայրեր, որոնք իրենց աղջիկներուն «չանաւոր ընտրութիւն» մը ընել կը յորդորեն, իրենց փառասիրական ծրագիրները չուսուցանելով մէկէն պիտի թողուէին, եթէ աղջիկը չկարենար ամուսնոյն անունը կրել։»

Նէգքաբ կը յիշէ այս խնդրոյն մէջ անգլիացի աղնուական կանանց ունեցած առաւելութիւնը։ Անգլիացի աղնուականուհին իր ամուսնոյն անունը կը կրէ թէեւ, բայց իր ընկերական ատիճանը կը պահէ միշտ։ Երբ, օրինակի համար, Տիկին Մէրի Սդէնհոփ ամուսնանայ Մր. Միլլերի հետ, ամուսնութենէն ետք Տիկին Միլլերը չի կոչուիր, այլ՝ Տիկին Մէրի Միլլերը։ Իր ամուսնոյն անունը իբր յաւելուած կը գործածէ. «Անգլիացի աղնուական տիկին մը միշտ աւելի կը բարձրանայ և երբեք վար չիջներ իր ընկերական ատիճանէն» կ'ըսեն Անգլիացիք պարծենալով։

Օր. Նէգքաբ կոչում կ'ընէ կանանց անձնասիրութեան. «Կիները պէտք չէ որ իրենց երիկներուն անունները և տիտղոսները կրելու զիջանին. իրենց չպատկանող պատուանուններով ու տիտղոսներով պէտք չէ որ զարդարուին։ Արուեստագէտ դերասանի մը կամ երգչի մը կինը թատերաբեմին վրայ կ'երեւի՞ երբ իր ամուսինը հասարակութեան կողմէ հրաւիրուի և մեծարուի» կ'ըսէ։ Օր. Նէգքաբ քիչ մը ետքն ալ կը պահանջէ որ այրն ալ ևս իրաւունք և օրինական ոյժ չունենայ իր անունը և ընտանեկան անունը գրեթէ բռնութեամբ կրել տալու իր կնոջ։ Ինչո՞ւ համար չամուսնացած չափահաս աղջիկ մը, որ տարիներէ ի վեր անձնիշխան դիրք մը չունեցած է իրեն և իր հացը կըրնայ ճարել, որ իր անուան քով «տօքթորուհի բժշկութեան», կամ «տօքթորուհի իրաւագիտութեան» և կամ «տօքթորուհի փիլիսոփայութեան» տիտղոսներէն մէկին աւելցնելու իրաւունքը ձեռք բերած է, էրկի մարդու մը հետ ամուսնանալո՛վ «կին» ըլլայ, բան մը որ ատուածային կարգադրութեամբ է՝ պրդէն։

Ինչո՞ւ համար տարիներով սպասել որ այր մարդ մը գայ և «կնոջական արժանապատուութիւն» նուիրէ իրեն։ Առանձնակեաց սնամուսին կինը անարժան է մինչ այդ պատիւին։ Եթէ այդպէս ըլլար, այր մարդ մը՝ այսինքն ամուսին մը, պիտի կրնա՞ր կնոջ չունեցած այդ արժանիքը վերընծայել անոր։ Ուրեմն կինն ըստ ինքեան անսպասելի, ապականեալ արարած մըն է և երիկ մարդուն հետ ամուսնանալով միայն պիտի կրնայ վերականգնել իր պատիւը։ Ուրեմն կինը ընկերական չատ աւելի ստորին դիրքի մը մէջ է, և այլն է որ իր անունը, իր տիտղոսը տալով անոր կը բարձրացնէ զայն «պատուաւոր կնոջական արժանապատուութեան»։

Օր. Նէգքաբ ուրիշ պահանջումներ ալ կ'ընէ։ Ի մէջ այլոց կը ցուի որ պառաւ օրիորդ մը դուրս կը ձգուի երիտասարդ կիներու ընկերութենէն։ Խորհուրդ կուտայ որ «չամուսնացած անձնիշխան և վատակոր կիներն «օրիորդ» տիտղոսը մէկդի թողուն այլ ևս և տիկին Բ*** կոչուին և տիկին Բ*** ստորագրեն։ Ասով կարելի կ'ըլլայ կնոջ արժանապատուութիւնը յարգել և տիտղոսը ձեռք բերել, առանց ամուսնական մատանիի և առանց ամուսնոյ պէտք ըլլալու։

Այս ամէնէն ետք, Օր. Նէգքաբ կը պահանջէ որ կինը ամուսնացած ատեն չթողու իր կրօնքը և ազգութիւնը։ Դրժելու ամուսնութեանց դէմ ասոնք պատճառը կնոջ՝ իր պաշտօնը, անունը, կրօնքը և ազգութիւնը ամուսնոյն զոհելուն մէջ կը տեսնէ հեղինակը։

Օր. Նէգքաբ կը պահանջէ որ աղջիկն ալ այր մարդուն պէս կանխէն կրթուի ոնէ ի դարձի մը, պաշտոնի մը, և չյորդորուի թէ իր կոչումը ամուսնութեան և մայրական պարտաւորութեան մէջ է լոկ։ Վերջապէս կը յաւելու. «Կինը թո՛ղ իր սիրաը, սէրը և հաւատարմութիւնը նուիրէ այր մարդուն, բայց թող պահէ իր կոչումը, իր կրօնքն ու ազգութիւնը, ինչպէս այր մարդը որ իր սիրաը, սէրը և հաւատարմութիւնը կնոջը կը նուիրէ, բայց կը պահէ իր անունը, կրօնքը և ազգութիւնը։ Այս երկու հաւասարակշիռ կէսերն են որ միանալով ճշմարտապէս ներդաշնակ ամբողջութիւն մը կը կազմեն։»

ՄԵՆՆԱՔ

ԽՄԲԱՆԻՆ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾ Ա.ԴԴ)

Ա.

Փողոցին մէջ կը տեսնեմ զինքը։

Դէմքը արդէն թշուառութեան դրոշմը ցցել սկսած է յամրաբար, աչքերը՝ մթագին ակնապիճներուն մէջ թաղուած՝ թշուառ օրեր տեսած ըլլալու թախծութիւնովը կը յոխորտան, ու տենդոտ սարսուռներու ծանրութեան տակ յոգնաբեկ կը թուին. բերանը՝ ժպտուն ու կիսաբաց՝ խորտուբորդ ակռաներու ցուցադրութիւնովը կը պարծի։

Աւելի վիշտ՛ն են որ ընկճած են զինքը. կը կարծես։

Ձերմկտած տաբատի մը հետ, որ իր մաշած տարածութեանը վրայ կերպասներու տարբերութիւն մը որոշակի կը ցուցադրէ, համաձայնած է կարծես արտաւիրքը կօշիկներուն, ուրկէ կը նշմարուին տագնապալի սեղմումէ մը ձանձրացող գոզդոզուն մատներ՝ յորատեւ չփումներու ազդեցութեան տակ կոչտացած. հարուստներու ապարանքին վառարուած վերարկու մը զարդը կը կազմէ կոնակին, որուն նիհար ու յոգնաբեկ կողերը վայրագ ցցումներով ծալքեր կը փոթիփոթեն այդ բաճկոնին վրայ, որ տարիներէ ի վեր քամնուած չունի այդ սիրական ուսերէն. փողկապ մը՝ քանի մը անգամ գոյն փոխած՝ տասնեակ մը տարիներու վիշտերը տեսած է այդ մարդուն։

Վիշտեր տեսած է իրօք այդ մարդը։

Գլուխը, խուխ խուխ մազերու ապատան, հանգրիճումները ցոյց կուտայ հինցած ու մաշած գլխարկի մը, որուն տեսքն անգամ զղրանք կ'ազդէ աչքերու։ Գաւազանը, կոչտութեան ու արհուրոտ զանգուածի մը խառնուրդը, անբաժան ընկերը եղած է անոր կեանքին, միշտ հո՛ն, միշտ անոր ափին մէջ, մատերին է այդ մաղուն, յաւէտ անկէ անբաժան, միա՛կ հաւատարիմը անոր, վանզի սալայատակի չուներն անգամ շատ քիչ հաւատարիմ են իրեն։ Ձեռքերը բթացած են ալ գաւազանին շօշափումէն, սակայն իր դողդոջուն մատները չեն յոգնած տակաւին իրենց մէջ սեղմելէ այդ վայրի կտորը, որ միակ հանդիսատեսը եղած է անդունդին եզրը հասած այդ թշուառ էակին վիշտի օրերուն։

Բամնուած չունի բնաւ անկէ, և ի՞նչպէս կրնայ բաժնուիլ։

Տեսած է երբեմն ծառատունները մէջ ճիւղերու ուղէշէն բրթած տերեւ մը՝ նիհա՛ր ու ալաղուն՝ որ հովին քմայքներուն խաղալիկ դարձած, ուրականներու և յորձանքներու քմահաճոյքին առարկայ, իր յուսահատ պայքարը կը մղէ իր գոյութեան այդ արդկներուն դէմ. անհամար տարուբերումներու դիմադրաւած է ան, անթիւ գահավիժումներէ ճողոպրած է ան, և արդեօք տակաւին ի՞նչ մոլեգնութիւններ կը սպասեն այդ տերեւին, մոլեգնութիւնները հովին ու ջուրին, մոլեգնութիւնները հնութեան բոլոր տարրերուն. ու հակառակ ազատելու համար իր ըրած բոլոր ջանքերուն, բոլոր ճիգերուն, անողոք ձեռք մը ուշ կամ կանուխ պիտի զգեսնէ զինքը, պիտի փշրէ ու վերջապէս պիտի անհետացնէ հնութեան երեսէն։ Այդ թաղուած տերեւին, այդ ալաղուն էակին կը նմանի նաեւ այս խեղճն ալ, որ անջատուած մաս մըն է մարդկութենէն՝ ենթակայ վիշտի ու թշուառութեան յորձանքներուն. դիմադրած է անհամար տառապանքներու, որոնք միակ զարդն ու հմայքը կազմած են իր կեանքին, ճողոպրա՞ծ ալ է բազմաթիւ փորձութիւններէ՝ որոնց վերյուշումն անգամ կարող է ցնցել իր էութիւնը. սակայն ի զո՛ւր կը սպասէ այդ անողոք ձեռքին, ի զո՛ւր կը բաղձայ մահուան անդուխ հարուածին՝ գօսացած տերեւին նման վերջ մը տալու համար իր կսկիծներուն։ Այդ հարուածն է որ կ'ուշանայ սակայն իրեն, չարաշուք ատուերի մը նման, որ փողոցին տոց կողմէ իր եաւէն եղած հետապնդումներուն համեմատութեամբ կը խուսափի մեզմէ։

Փողոցին մէջ չա՞տ կը տեսնեմ զինքը...

Բ.

Որչա՞փ տարօրինակ թուած է ինծի այդ մուրացիկը։

Թշուառութիւնը իր բոլոր դրոշմը դրած է անոր կերպարանքին վրայ, խեղճութիւն մը իր բոլոր դրուագներովը կ'ընդնշմարուի անոր շարժուածքին մէջ, և մուրացկան մը էութենէն աւելի խոլ ու չամրուշ ձեւեր են որ կը ցայտին իր կերպարանքէն դուրս, դողդո՞ջ ու սրմսեղուկ, ուրկէ թշուառութեան բոլոր արհաւիրքները կ'արտայայտուին, չորցած ու թարշամած վարդի մը հանգոյն՝ որ ձանձրացած այլեւս իր թոլչութիւնը շուայլելէ՝ փուչերուն անհրապոյր ցցումները կը սփռէ, և արդահատանք միայն կ'առթէ նայուածքներու՝ որոնք, արդէն ակամա՛ս այդ թառամած ծաղիկին անցեալ հըմայքին, սարսափով մըն է որ կը նային հիմայ անոր։

Զարհուրելի է այդ մարդը իր բոլոր դիմագծութիւններուն մէջ։

Այդ ծաղիկն նման, հմայքոտ անցեալ մը ունեցած է թերեւս այս մուրացիկն ալ, ու այդպէս կարծողներ փոքրամասնութիւն մը չէ որ կը կազմեն. անցեալին հրապոյրովը ուռած ըլլալ կը թուին իր աչքերը, հաճոյքներու խոլատենչ յորձանքին դիմադրաւած կ'երեւի դեռ իր ճակատը, ու մաղերը անցեալին մէջ դեղեցիկ յարդարումներու ազդեցութիւնը կրած ըլլալու երեւոյթը ունին. սակայն հիմայ, հէք ու մենաւոր, գաւազանէն զատ ուրիշ ընկեր չունի իր փողոցային անընդհատ թափառումներուն մէջ, թափառումնե՛ր՝ որոնք, կեանքի զարհուրելի պայքարը կը մղեն փողոցներու մէջ, թափառումնե՛ր՝ որոնցմէ ղղուած ու ձանձրացած են ա՛լ քարերն անգամ, ու ինք, խեղճը, չէ՞ ձանձրացած տակաւին։

Եւ ինչպէ՞ս կրնայ ձանձրանալ։

Ինչպէ՞ս կրնայ ձանձրանալ խեղճը, քանի որ մոռցուած և թախծոտ ճակատագիրը այնքան անգութ եղած է իրեն հանդէպ. կեանքը իր տառապանքի հորիզոնը միայն բացած է անոր քայլերուն առջեւն, որոնք հեշտին ուղղներ որոնելու

անհամաձայնակ, փոզոցային թափառումի մը դատապարտուած էն, անվերջի ու յարատեւ։ Ու ինք, անասակ ու անկարող ոչ է աշխատութեան, իր ապրուստը հայթայթելու համար սոխուած է շրջիկ փողոցէ փողոց, ասոր ու անոր տանոցին կարօտ, ասատա մը հայի՛ կարօտ, մուրացուած ողորմութեան մը կարօտ. բայց մարդիկ առանց փոխարինութեան հայի չի՛ բռնա մը անգամ չեն տար, իրենց տանոցին ետեւէն հազար ակնալութիւն կը սպասեն, ու ողորմութեան մը փոխարէն բան մը կը յուսան։

Ու այդ բանը աղքատէն, մուրացիկէն ալ կը յուսան մարդիկ։

Եղեռնը, թշուառ էակ, իր ստացած այդ ոչնչութեան փոխարէն, սոխուած է անվերջ պար մը դառնալ փողոցին մէջ, դիւային պար մը աւելի, որուն ենթական խոլ շրջապտոյտներով տարօրինակ էակի մը երեւոյթը կուտայ իր կերպարանքին և դիտողներուն անհանգստում ու անգութ քրքիչները կը հրաւիրէ իր վրայ. անպատան գաւազանը ուսին տակ առած է հիմայ, թեւերը տարածած յուսահատօրէն, զլուխը անդադար օրօրելով, կը դառնայ անդուլ, կը դառնայ անվերջանալի՛ կերպով՝ զինքը խաղցնողներո՛ւն անհամեմատ տիպումներուն տակ, որոնք կ'ուզեն իրենց ողորմութեան զինը աւելի՛ եւս վայելել, ու այդ վայելքը՝ թշուառ էակին չարչարանքին մէջն է լոկ։

Ու պարը կը շարունակէ տակաւին, ետ և առաջ հակումներով այս անգամ, ու ձայն մը, խռպոտ ու դողդղացող, իր կսկորդէն կուգայ դուրս՝ դժոխային երգի մը խազերը կազմելով. ու բարձրացող քրքիչները, որոնք իր ականջներուն կը հասնին, ոգեւորութիւն մը կուտան կարծես իր պարին, աւելի կը սատկանայ և առանդը խեղճ մարդուն, երդին թրթռումները՝ տենդոտ ու անհրապոյր՝ կը բարձրանան աւելի ուժգնութեամբ. դիտողները կը հրմուին, խեղճին հոգին բերանը եկած է, դեռողները կը ծիծաղին, խեղճին ոտքերը կթռուած են այլեւս, մինչդեռ երգը կը շարունակուի տակաւին, մինչդեռ դողդղացող ձայնը կը շարունակէ դեռ աղաղակել՝ «հէյ՛ հէյ՛ խրբանի՛...»։

Եւ սակայն խաղցնողները զոհ են այդ խեղճուկ վիճակին, վասն զի ողորմութիւնին արժա՛ծ է իրենց։

Զեռքերը տարածած՝ իր շրջապտոյտը կը շարունակէ դեռ խեղճը, ամէն մէկ տարօրինակ շարժումին՝ տարբեր երանգ մը տալով իր ձայնին ելեւէջներուն, իւրաքանչիւր օրօրուածքին՝ տարօրինակ բացագանչութիւններ արձակելով. ձայնը խեղդուելի սկսած է արդէն կսկորդին մէջ, ծունգերը՝ կթռտ ու ընկճուած՝ կարողութիւն չեն զգար այլեւս դառնալու, սակայն կը շարունակէ՛ տակաւին, ու երդին չեշտը վայրագ բան մը ունի իր մէջ կարծես այս անգամ «հէյ՛ հէյ՛ խրբանի՛...»։

Զարաղանց տարօրինակ թուած է ինծի այդ մուրացիկը։

Յ. Ջ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

(Բ. եւ վերջին մասը երկու շաբթի թիւով)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՀ

Պ. ՔԱՋԻՄԻՌ ԲԷՌԻԷԻ

Պ. Բաղիմիռ Բէռիէ, ինչպէս ծանուցինք, երկուշաբթի գիշեր մեռաւ, կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ, որոյ հիւանդութեան հետեւանքով, ուր լէ կը տառապէր երկու ամիսէ ի վեր։ Ցերեկին յանկարծ վիճակը ծանրացաւ և գիշերը մեզմիւ հոգին աւանդեց՝ շրջապատուած իրեններէն։ Շաբաթի Աչն-Բիւռ եկեղեցիին երեցը՝ Սիքառ Հայգեազով հրաւիրուեցաւ և հիւանդին վերջին վայրկեաններուն ներկայ գտնուեցաւ։ Կիրակի օր Պ. Բաղիմիռ Բէռիէ կրցաւ էնչ ընտանիքով։ չատ զուարթ էր. երկու երեք օրէ ի վեր ենթարկուած հիւանդագին վիճակին բնաւ ակնարկութիւն չէր ըներ։ Այդ անմոգրաստութիւնը կը վերագրէր սատրի հարբուխի։ Երկուշաբթի առաւ. ալ իր քարտուղարին հետ աշխատած էր սենեակին մէջ, սակայն սեղան նստելու կարողութիւն չունէր։ Կէս օրէն մէկ ժամ առաջ բուռն տագնապներու ենթարկուեցաւ։ Բրոֆէսէօռ Լանտուզի, որ իսկոյն հրաւիրուած էր, մորֆինով ներարկումներ ըրաւ, որով հանգարտեցաւ և վիճակը բարւոքեցաւ։ Կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ նոր տագնապ մը առաջ գալով, անոր հետեւանքով մեռաւ։ Տիկին Բաղիմիռ Բէռիէ իր երկու զաւակներուն հետ՝ Պ. Բլօռ Բէռիէ և տիկին Լամ Սամիէ, ամուսնոյն մնարին մօտ կը գտնուէր։ Պ. Բաղիմիռ Բէռիէի կինը՝ Սէկիւռի կոմսուհին մահուրենէն մէկ երկու վայրկեան առաջ մեռաւ։

—Պ. Բաղիմիռ Բէռիէ, նախագահութենէ հրաժարելէն ետքը, քաղաքական կեանքէ հեռու կ'ապրէր. իր մնալ զբաղումն էր իր տնագին հարստութեամբ հանրային բարեգործական նպատակներու սատարել։

—Նախարարապետ Պ. Բէյմանսօ մեռելին տունը երթալով, ի դիմաց Դաւիթին ցաւակցութիւն յայտնեց վախճանուելին զաւակին՝ Պ. Բլօռ Բաղիմիռ Բէռիէի, և ծանոյց թէ նախարարաց Խորհուրդը որոշած է Ֆրանսայի նախկին նախագահը պատուել՝ յուղարկաւորութիւնը ազգային հանդիսաւորութեամբ կատարելով։ Պ. Բլօռ, ի դիմաց իր ընտանիքին, շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Բէյմանսոյի, բայց մերժեց ազգային հանդիսաւորութիւնը, ըսելով թէ հօրը վերջին թաղաքակ կամքը հարատակ էր անոր։ Պ. Բաղիմիռ Բէռիէ փափաք յայտնած էր անձայն, անչչուկ և առանց պաշտօնական ապրողութեան, ընտանեկան դամբարանին մէջ թաղուիլ։ չէր ուզած որ ծաղիկ կամ պսակ նուիրեն իրեն, կամ դամբանական կարդացուի իր վրայ։ Հետեւապէս Բաղիմիռ Բէռիէ ամենայն պարզութեամբ պիտի թաղուի Բոն-սիւռ-Սէնի մէջ, ուր կը դանուի իր հօրենական բնակարանը։ Պ. Բէյմանսոյի մեկնելէն անմիջապէս ետքը, Պ. Բլօռ Բաղիմիռ Բէռիէ էլիզէի պալատը երթալով, Պ. Ֆալիէռի շնորհակալութիւն յայտնեց, Դուշիէնն կողմէ ի պատիւ իր հօրը արուած որոշման համար և բացատրեց այդ պատիւը մերժելու պատճառները։ Պ. Բլօռի մեկնելէն ետքը, Պ. Ֆալիէռ փոխադարձ այցելութեան գնաց անձամբ ցաւակցութիւն յայտնելու Տիկին Բաղիմիռ Բէռիէի և իր զաւակաց։

—Ֆրանսայի մէջ սովորութիւն է որ պետական բարձրատեղեան անձի մը մեռած տեղն վախճանելոյն տունը կնքոյ տակ կ'առնուի դատարանին կողմէ։ Հետեւաբար Պ. Բաղիմիռ Բէռիէի տունն ալ կնքուեցաւ։

—Հանդուցեալին վերջին փափաքին համաձայն մահագրի ալ պիտի չգրուի։

—Նախագահ Պ. Ֆալիէռ իր քարտուղարը՝ Պ. Ժան Լանը ղրկեց հանդուցեալին ընակարանը և ցաւակցութիւն յայտնել տուաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՍԻՐՈՒԱԼԻՐ ՀԱՄՈՒԶԵՑԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնի կոչիի վաճառականներուն արհեստապետութեան կողմէ տրուած հաղկերոյթի մը մէջ, երկուշաբթի օրը, արհեստապետութեան պետը բանախօսութիւն մը արտասանելով, ակնարկեց այդ մարմնոյն մասագրութեանը՝ Ֆրանսայի կաշիի վաճառականները հրաւիրելու մասիսին տրուելիք հացկերոյթի մը։ Արդէն ինքնուն Ֆրանսացիներ համամտութիւն յայտնած են։ Լոնտոնի այդ արհեստապետութեան պետը մէկ քանի անդամներու հետ Ֆրանսա գնաց, այդ հրաւէրը ընելու։ Ատոնք մեծապէս կը գովէին այն սիրալիր ընդունելութիւնները զորս ըրին իրենց ֆրանսացի բարեկամները։ Այդ հրաւէրը երկու կողմէն ալ նոր և գովելի գաղափար մը կը նկատուի, հաւանական գտնելով որ այդ օրինակին հետեւողներ ալ ըլլան։ Լոնտոնի կաշիի արհեստապետութիւնը միայն մեծապէս կը ցաւի թէ իրեն տրամադրութեանը ասկ դրուած տեղը այնքան նեղ է որ պիտի չկրնայ Լոնտոնի մէջ ընդունիլ ֆրանսացի կաշիի բոլոր վաճառականները, վասն զի այդ կոչի հրաւէրներ ամէնէն լուսազոյն միջոցներն են Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ սիրալիր համամտութիւնը ամրապնդելու։

ՀԷՄՐԻՏԵԱՆՑ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Ա.ԶՈՒԼԻՆԻՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌԱՁԱԳՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ Երեսի. Ժողովին նիստին մէջ, երկուշաբթի օրը, Պ. Լիդդըլդըն քննադատեց նոր Հէպրիտանց պայմանագրութիւնը։ Յայտարարեց որ աշխատաւորներու վերաբերեալ յօդուածները ֆրանսայի գործատէրերուն թոյլ պիտի տան անպիկան ստացուածքին առնուած ընկի գործաւորները գերութեան մօտ վիճակի մը վերածելու։ Ամսական տասերկուքուկէս ֆր.ի փոխարէն Նոր-Բալէտոնիոյ հանքերուն մէջ չափազանց աշխատութեանց պիտի ենթարկուին՝ արեւը ծագելէն մինչեւ մարը մտնելը։ Այդ ընկիները երբ տեղ մը հաստատուած ըլլան, հանգամանք իրենց կամքին ուրիշ վայր մը պիտի կրնան փոխադրուիլ։ Անգլիոյ գաղթային նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինդոն Զըրչիլ պատասխանեց թէ Անգլիա ու Ֆրանսա պայմանագրութեան։ ո՛չ մէկը և ոչ միւսը խոյս պիտի չտան այդ պատասխանատուութենէն։ Նաեւ այնպէս չեն նկատեր որ այդ պայմանագրութիւնը աշխատաւորներուն համար անբարոյականութիւն և աննպաստ վիճակ առաջ պիտի բերէ։ Հարցրդականը յարեց թէ ատենարանները լաւ պիտի ընեն եթէ Նոր-Բալէտոնիոյն չյիշեն և վիճարանութիւնները միայն բրիտանական ստացուածքներուն վրայ սահմանափակեն։ Պ. Ուինդոն Զըրչիլ ըսաւ նաեւ թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը կատարելագործ պիտի կրնայ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի աշխատաւորներու պայմանագրութիւնը գոհացուցիչ եղանակով գործադրուի։ Պայմանագրութիւնը կը տրամադրէ նաեւ հսկողութիւն կատարել, որպէս զի Նոր-Հէպրիտանց գործաւորները ուրիշ տեղեր չփոխադրուին։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԼԱՎՇՆԱԼՈՎ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՄԸ ՕՇՈՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բրէմոնէի Եպիսկոպոսը՝ մոնսէնեէօռ Պոնոմէլլի, ձորեան s'Դիալիսի մէկ աշխատակցին հետ ունեցած տեսակցութեանը միջոցին, յայտարարեց թէ քրիստոնէութիւնը պէտք է ընդունի և նպաստաւոր բանաւոր յառաջդիմութիւնները, փոխանակ զայնս մերժելու։ Իտալացի եպիսկոպոսը յարեց.— «Տէմոքրատ-քրիստոնեաները իրենց գոյութեան պատճառը ունին։ Պէտք է որ Եկեղեցիին կարգապահութիւնը յարմարի հիմակուան աշխարհին նոր ձեւերուն։ Նպաստաւոր պարագայ մըն է որ նոր եկեղեցականները անգործ չմնան։ Կարելի է զանոնք ուղղել լաւ ճամբու մէջ։ Այլ եւս պէտք մը չեմ տեսներ Եկեղեցիին աշխարհական իշխանութեանը, որ բոլորովին վերջացած է՝ Ներկայ կացութիւնը բոլոր տէրութեանց կողմէ ճանչցուելէ ետքը։ Եկեղեցիին ու Պետութեան միջեւ համաձայնութիւնը օգտակար պիտի ըլլայ թէ՛ կրօնքին և թէ Իտալիոյ։ Լէոն ԺԳ. Պապը կարկիլ է որ կարգադրութեան եղանակ մը գտնէր, առանց հակակրերական արտայայտութեանց պատճառ տալու։ Հիմակուան Պապը կը սիրէ Իտալիան և բնաւ համոզուած չէ Վատիկանի այժմու վիճակը չարունակելու։ Լէոն ԺԳ. Պապը եթէ ողջ ըլլար, կարելի է որ Ֆրանսայի հետ վէճ տեղի չունենար, վասն զի պանդանողական կաթոլիքները, ուզած չըլլալով հետեւիլ իր խորհուրդներուն՝ ուղղամտութեամբ յարելու Ֆրանսայի ներկայ կացութեան, հակակրերականութիւնը առաջ բերին, ուրիշ հետեւանքներ Պիոս Ժ.ի օրով յայտնի եղան։ Հիմա վէճը կրաւորական չրջանի մէջ մտած է։ Վատիկան սիրալեցաւ, ենթադրելով որ Ֆրանսայի կաթոլիքները աւելի ազդու կերպով անհամամիտ պիտի գտնուին։ Ժամանակը պիտի հաստատէ Եկեղեցիին համար խաղաղութիւնը և արդարութիւնը։ Եկեղեցին, որ աւելի ծանր փորձութեանց ենթարկուած է, վերտահ է իր ապագային վրայ։»

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԼԱՎԱՐԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փաւառոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պատատարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Պարսից ու Ամերիկայի դեսպանները և օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՇՈՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Պարսից դեսպան Էրֆաիւս-Տէվլէթ ոնէնպը Էյրէվի իշխան Միրզա Բիզա խան և Ամերիկայի դեսպան Պ. Լայշման պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ՀԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆ հիւանդանոցին պարտէզին մէջտեղը Կայս. Իրատէի մը համաձայն կառուցուելիք ժամացոյցի աշտարակին հիմնաքարէքը երէկ կատարուեցաւ։ Ներկայ էին նոյն հիւանդանոցին բժշկապետ Մէրիդ Իպրահիմ փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ։ Ոչխարներ կենուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան կայս. արեւշատութեան համար։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, այդ աշտարակին շինութիւնը պիտի հսկէ քաղաքապետ Բէշիտ փաշա։ Ցատակաձեւերը արդէն պատրաստուած են ճարտարապետ Մոնմուտ Շիւբրի պէյի կողմէ։ Աշտարակը ու յարակից շէնքերը հարիւր չխուսն քառակուսի մէթր տարածութիւն մը պիտի գրաւեն։ Աշտարակը քսան մէթր բարձրութիւն պիտի ունենայ, որպէս զի Շիշլիի բոլոր թաղերէն դիւրաձայն մեծուի։ Աշտարակին երկու կողմերը մէյմէկ խիստ մեծ ժամացոյցներ պիտի դնուին, միւս երկու կողմերն ալ ծանրաչափ մը ու ջերմաչափ մը և ամսոյն օրերը ցոյց տուող տախտակներ։ Աշտարակին ծայրը պիտի գտնուին չանթաղել մը և հովմացոյց մը։ Աշտարակին վրայ մասնաւոր վայր մը պիտի գտնուի՝ օրուան հինգ ժամերուն «էզան» կարդալու համար։ Աշտարակին մօտ մզկիթի մը ալ պիտի կառուցուի։ Շինութեան համար մարմար և ուրիշ տեսակ տոկուն քարեր պիտի գործածուին։

ԿԱՆՈՆ. ՀՈԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ սենեկապետ Ֆիգիպկէյ, երէկ, առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի փաշայի ապարանքը երթալով որպէսութիւնը հարցուց Ն. Վսեմութեան, որ տակաւին հիւանդ է։

— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ ոստիկանութեան նախարար Շէֆիք փաշա հիւանդ է, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Ֆիգիպկէյը ղրկել Ն. Վսեմութեան ապարանքը և Իր Կայս. բարեւները հաղորդել ու որպիսութիւնը հարցնել տալ։ Շէֆիք փաշա, որուն առողջական վիճակը սկսած է բարւոքիլ, խնդրեց սենեկապետ պէյէն որ իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յուսա Կայս. Դռանոյեն։

— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ֆիգիպկէյ երէկ Գուտական Թորնուրդին նախագահ Սայիտ փաշայի ապարանքն ալ երթալով, հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին Կայս. բարեւները և որպիսութիւնը հարցուց։ Սայիտ փաշա խնդրեց սենեկապետ պէյէն իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յուսա Կայս. Դռանոյեն։ Սայիտ փաշա տակաւին ապաքինած չէ։

ՏՈՂԱԿԱՆ ԱԼԻՒՐՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր որ զինուորական կանոներուն տրուելիք հացը տեղական ալիւրներէ և խիստ լաւ տեսակի պատրաստուի։ Զեռնհաս պաշտօնարանը այդ առթիւ հարկ դատեց գիտնալ թէ այս տարուան համար պէտք եղած եօթը-ութ միլիոն օխա սպիտակ ու կակուղ ցորենները կարելի է ստանալ Էնիլիրի ու Դոնիսլի նահանգներէն։ Եթէ կարելի ըլլայ, նոյնքան ցորեններ ղրկելու համար հարկ եղածը ի գործ պիտի դրուի։ Նաեւ ապագային դժուարութենից չհանդիպելու համար, հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին՝ նոյն նահանգներուն մէջ մեծաքանակ սպիտակ ու կակուղ ցորեն հացնելու նպատակով։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Մեծ-նպարքոսին թարգման Բէշատ Հիքմէթ պէյ, առջի իրիկունը, Ֆրանսայի դեսպանատունը գնաց և ֆրանսական եկեղ զրաւորին արկածին առթիւ Ն. Բարձրութեան անունով ցաւակցութիւն յայտնեց դեսպան Պ. Բոնսֆանի։

ՄԱՔՐՈՍԱՔԻՆ. վերատեսչութեան և քարտիներու Ընկերութեան միջեւ առջի օրը ստորագրուեցաւ այն պայմանագրութիւնը, որուն համաձայն Պոլսոյ և Ղալաթիոյ քարտիներուն վրայ մաքսային նոր և ընդարձակ շէնքեր պիտի կառուցուին նոյն Ընկերութեան կողմէ։ Բարտիներու ընդհանուր Տնօրէն Պ. Բիէռ, ընկերակցութեամբ Պ. Հաճիպկարի, մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնարանը գնաց, ուր փոխանակուեցան ստորագրութիւնները։ Բարտիի Ընկերութիւնը, նախապէս եղած կարգադրութեան մը համաձայն, յանձն առած է մաքսային արդի շէնքերուն տեղ նորը չինել։ Բայց որովհետեւ նոր շէնքերը աւելի ընդարձակ պիտի ըլլան, յաւելուածական մասին համար եղած ծախքը պիտի հատուցուի մաքսային վերատեսչութեան կողմէ։ Պոլսոյ կողմի մաքսատունը պիտի ունենայ 12,000 քառակուսի մէթր տարածութիւն, իսկ Ղալաթիոյ կողմինը 19,000։ Նեղ գիծով երկաթուղի մը պիտի հատատուի ներսը և 12 մեղր լայնութեամբ հարթուած և սալարկուած ճամբայ մը պիտի չինուի Պոլսոյ կողմի մաքսատան ետեւի կողմը, վաճառքներուն կառք դրուելը և պարկուելը դիւրացնելու համար։ Այս ճամբան պիտի սկսի Սիրքէճիէն և ուղիղ գիծով պիտի վերջանայ կամուրջին հրապարակը։ Որպէս զի ճամբան չեղ չըլլայ, կարգ մը շէնքեր պիտի գնուին և փլցուին։ Շէնքերը պիտի շինուին չիմէնթոյէ, երկաթ թելերով ամրացուած։ Աշխատութիւնները պիտի սկսին շաբաթէ մը։

ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՆ Ա.ԱՐՔԱՅԱՐԱՆԸ.—Թընդանօթարանի շինութեանց յանձնաժողովին նախագահ Իսմաթ փաշա երէկ ալ քննեց Սուլթանիէ վարժարանին այրած շէնքին պատերը։

ՊԱՅՕՅԼԻՆ տուեւարական համալսարանին Տնօրէնը և ուսանողները, որոնք զբօսական պտոյտի համար կ. Պոլիս կը գըտնուին, երէկ Հայտար Փաշա գացին և մէջօրէնն ճաշեցին տեղւոյն երկաթուղիի կայսրանին մէջ։

ՕՍՄ. ԱՐԹԱՔՈՒԹԸԸՐ.— Բարիզէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մարտ 15ի հաւուեյարգարութենէն ետքը, օսմ. միացեալ նոր պարտաթուղթերու յանձնումը միայն վերջնական պարտաթուղթերով պիտի կատարուի։

ՕՍՄ. ՊԱՆԴՈՒԱՑԻՆ ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տրիկ, որ արձակուրդով Եւրոպա կը գանուի, տասերկու օրէն կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ՏՕՏԻՈ ԼԻՆԹԹԷՐ ԳԱՇՏԵՐԻ ՄԱՀԸ.— Տօքթ. Միրլիա Լէգիթէր փաշա, որ հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։ Վախճանեալը յիսունչորսօրեայ տարիէ ի վեր պետական ծառայութեան մէջ կը գտնուէր։

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸԸՐ.— Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան վերջին «Թիաժ»ին մեծ պարգեւը՝ 300,000 ղրշ. չահող 135,089 թիւ տոմսակին կէսին տէրն է Նշան Թաշի Թէշվիգիլ Թաղին մուխթար Բէյզիլ էֆ.։

ՕԳՆԵՐԻՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Դարձեալ ձիւն. այս առտու նորէն ամէն կողմ ձիւնով ծածկուած է, երէկ գիշերուան հիւսիսային բուռն հովէն ետքը։ Եւ տակաւին կը շարունակէ տեղալ ձիւնը։

—Անասոյլի երկաթուղիին անցած տեղերէն առնուած լուրերու նայելով, ցուրտը կորսնցուցած է իր տասկութիւնը և ջերմաչափը զերոյէն վար 1էն 9 աստիճան ցոյց կուտայ։ Բէլթաշեան, Աֆիոն Դարահիսարի, Զէօքիւրլերի, Մէյսանի, Գոնեայի ու Դարամանի մէջ անձրեւ կը տեղայ։

—Մարմարայի Երէյլիէն կը հեռագրեն թէ երէկ առտու օտար դրօշ կրող երկու հազար Թոնոնոց չոգենաւ մը, ձիւնի փոթորիկի բռնուելով, ժայռերուն վրայ ցամաք ինկեր է։

—Երզրումէն առնուած լուրերու նայելով, ձմեռը վերսկսեր է. բուռն հով մը կը փչէ և առատ ձիւն կը տեղայ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար 11 աստիճան ցոյց կուտայ։

—Քիւչիւք Զէքմէճէի գաւառակին Գալֆաքէոյի շրջակայքը, երէկ, հեծելազօրքերու պահակխումբ մը մեռած մարդ մը գտաւ, որուն ձեռքին մէջ կային ձիու երեք սանձեր։ Քննութիւն կատարելով հաստատուեցաւ թէ Օսման Գարաբի ձիապաններէն Մուխթար անուն Գարսիկ մըն է, որ անցեալ չորեքշաբթի նոյն տեղէն հինգ ձի բռնացուցած Գուրկալ գացած էր. վերադարձին այդ ձիապանը սատաց է ցուրտին սաստկութենէն։

—Գուրբէշի և Ռումանիոյ միւս քաղաքներուն մէջ առատ ձիւն տեղացած ըլլալով, փողոցներու մէջ կառքի տեղ բալխիներ կ'երթեւեկեն։

ԳԱԼԱԹԻՄԻՈՅԻ նահանգին Այանճրք ու Գոյսպատ գաւառակներուն մէջ մէյմէկ հիւանդանոց պիտի հաստատուի՝ ատրոդիտեան տիպին դարմանմանը համար։

ՅԱՆՆԱՅԼԱՆ.— Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ մարտ 1/14ին Եգիպտոսի զանազան մասերուն մէջ ժանտախտէ չորս դէպքեր ու եօթը մահեր պատահեր են։

— Ռիստէի մէջ մարտ 1/14ին ժանտախտէ հինգ դէպք ու հինգ մահ պատահեր են։

ՊՈՒՐԳԱՆԻՆ լրագիրները կ'ըսեն թէ չատ յուսալի չէ ազատումը ռումանական Բրիճիրիզա Մարիա չոգենաւին, որ անցեալ յունուարին մայերու վրայ խրեցաւ Թէնէտոսի մօտ։ Ճարտարագէտ մը շատ է որ ազատման գործողութիւնները լաւ պայմաններու մէջ չեն կատարուիր։ Նաեւ տեղէն երերցնելու համար պոգպատ թելերէ չինուած պարաններ գործածուած են, սակայն ատոնք առաձգականութիւն չունենալով, գործածութիւնը յարմար չի նկատուիր։ Նաւաձիգները, որոնց կապուած են այդ ղարանները, երբ չարժիլ սկսեր են, պարանները սահելով չոգենաւին վերի յարկը քանդած և պարզ տուպպի մը վերածած են գայն։

ԷՐԶԷՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ փետրուար 7էն 14 Գրեգոր Տիզէէն Տրապիզոն երթալու համար 449 ուղեւոր անցած են՝ մեծ մասը չմիչ բեռցած։

— Աղուէսի մորթերը, օսմ. ոսկին հարիւր երեք դրուշէն, 39.5 40 դրուշի կը ծախուին, իսկ առաջին տեսակները 42—43։ Կուզի մորթերը կ'արժէն 125—127 դրուշ և գայլի մորթերը՝ 25 դրուշ։ Կանեփի հոնտի օխան ալ 35 փարա է։

— Էրզրումի տիպ-բ-արեան մէջ օգտակար ծառեր մշակուելով, անոնց տունկերը ամէն կողմ պիտի բաշխուին։

— Էրզրումի նահանգին ոստիկանութեան առաջին գումէր կարգուեցաւ Երուսաղէմի գաւառին նախկին գումէր Ճէլալ էֆ.։

ԱՆԶԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Առջի առտուն Թարապիոյ ծովեզերքէն դիակ մը գտնուելով քննութիւն կատարուեցաւ և հաստատուեցաւ թէ աղբատիկ կնոջ մըն է՝ Բաթինա անունով։ Այդ կինը ժամանակէ մը ի վեր անբուժելի հիւանդութեան մը ենթարկուած ըլլալով, յուսահատած էր։ Նոյն օրը, ձեռքը ջուրի սափոր մը բռնած, ծովեզերքը կեցած կուլար։ Թարապիոյ փարոսի պաշտօնեան, այդ յուսահատական վիճակը տեսնելով, տունը վերադարձուցած էր զայն, սակայն Բաթինա քիչ վերջը վերադառնալով, ծովը նետուեցաւ և վերջ տուաւ իր կեանքին։

ԹԱԹԱՎԼԱՆ բնակող Սիտէրի, առջի օրը, իմացաւ թէ Սաքըզի մէջ քոյրը մեռաւ։ Իրիկուան տուն դառնալով այդ գոյժը հաղորդեց իր աղջկանը. սակայն այս վերջինը կարեւորութիւն չտուաւ և պատասխանին առջեւ նստելով սկսաւ երգել։ Սիտէրի, այդ անտարբերութենէն մեծապէս ազդուելով, զմեկի մը հանեց և ինքզինքը աջ ու ձախ սրունգներէն վիրաւորեց։

ԿԱՈՒԹԻ Ա.ԳԼԵԱՆ.—Առջի օրը սայլասան Իպրահիմ, իր սայլին մէջ երեք տակառ գինի բեռցած էր՝ Ղալաթիայէն Բերա տանելու համար։ Սայլին մէջ նըստած էր նաեւ Սթէֆօ անուն մարդ մը՝ այդ տակառներուն տիրող սպասաւորը։ Գարաքէօյի Թրամուէյի կայարանին մօտ սայլին անիւներէն մէկը կոտրեցաւ. ձիերը խրտչեցան և սկսան արշաւել։ Սայլասպանը ու Սթէֆօ վար իյնալով վիրաւորուեցան։ Բարտիին մօտ կարելի եղաւ զսպել ձիերը։

ՎԻՃԱԿԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՒՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆԴԱՑԻՆ

500 դրուշ տահող թիւեր

9	42627	77530	134569
956	43294	77596	135031
1507	43573	78017	135881
2242	45702	78080	137528
5308	46127	80255	137989
5763	46397	84079	139764
5837	46602	86265	141249
6499	46792	87948	143452
6566	47458	88316	146733
7650	48812	91794	148059
9086	48887	92638	148767
9956	49022	93892	149420
12640	50376	96596	151871
12668	5 5597	96803	152309
12746	52026	97037	153532
13463	52698	98561	155450
13486	54592	99438	155675
15346	54728	99693	155841
17072	55090	100021	156764
17262	55406	100318	157143
19026	55416	100584	157498
20635	56978	103651	157713
21410	58858	103916	158325
21979	60008	108600	159131
26 06	61162	111381	161706
26780	61560	112321	162090
2 539	62232	113278	162349
27811	65 94	113928	162803
28800	67358	114108	168899
29319	67875	116975	170364
30965	0909	117054	170469
35338	71626	118277	170565
37487	73674	121132	170581
37737	73785	1237 8	171341
38698	74833	124495	172585
39971	75462	124678	174158
41637	76046	125490	—
42380	77255	127416	—

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ՀՈԳԵԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՐԿԱՆԸ

Երկկուան թիւով հաղորդեցինք թէ Հիւանդանոցի Հոգեբարձութիւնը յառաջիկային հրամարելու տրամադրութիւն ունի։ Մեզ սոյգ ազդիւրներէ հաղորդուած տեղեկութենից նայելով, առայժմ այդ հրամարանքը յետաձգուած է և նոր Հոգեբարձութիւն մը կազմելու մասին ոչ և է մտադրութիւն չկայ և չէ եղած. հետեւաբար ընտրելիներ ալ չեն նշանակուած։ Ինչպէս երէկ չեշտեցինք, Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը մեր ամենէն մեծ բարեգործական հաստատութիւնն է։ Արդի Հոգաբարձութիւնը մօտաւորապէս 10 տարիներէ ի վեր պաշտօնի վրայ է և մեծ արդիւնքներ ցուցուած է։ Բաւական է զայս ապացուցանելու համար ոչ միայն Հիւանդանոցին երեք հոյակապ շէնքերն եւայն յառաջ բերել, այլ նաեւ հետեւեալ վիճակագրական տեղեկութիւնները։ 1897-1898 եւմոական տարեշրջանին մէջ Հիւանդանոցի հասոյթն եղած է 1,050,836 դրուշ, ծախքը 1,045,033 դրուշ. այսպէսով 5802 դրուշի յաւելուածական գումար մը գոյացեր է։ Մինչդեռ այժմ Հիւանդանոցի տարեկան ծախքը մէկուկէս միլիոն դրուշը պիտի անցնի, այսինքն թէ արդի Հոգաբարձութեան մեծամասնութեան օրով միջին հաշուով տարեկան մօտաւորապէս 50,000 դրուշի յաւելում մը եղած է Հիւանդանոցի հասոյթներուն վրայ, որոնք նաեւ նպատակայարմար կերպով կը գործածուին։ 1897ին Հիւանդանոցի պատսպարեանները ընդհանուր գումարը 900ի կը հասնէր, ասոնցմէ 141ը հիւանդ, 267ը յիմար. 176ը ծեր, 250ը աչակերտ, 66ը պաշտօնեայ էին։ Այժմ Հիւանդանոցի պատսպարեանները ընդհանուր թիւը մօտաւորապէս 1100ի կը հասնի։ Աշակերտներուն թիւն ալ այժմ 100ի չափ աւելցած է։

1905ին Հիւանդանոցին ընդհանուր պատսպարեցոց թիւը մօտաւորապէս 1000ի կը հասնէր, իսկ այժմ 1100ի կը հասնի։ Այս թուանշանները

թիւը, պաշտօնեաները չհաշուելով, Հիւանդանոցի պասպարտներուն կէսն ուաւելի է. այսինքն կ'ուզենք ըսել թէ խնամքներու և ծերերու ու անկիաներու համար չատ աւելի դրամ կը ծախսուի, քան այնպիսի անձերու համար որոնք կրնան առողջանալ կամ բուժուիլ։ Եթէ գաւառացի ղլխտաւորները, մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող բոլոր ծերերն ու անկիաները դարմանել ուզենք, մեր Հիւանդանոցի շէնքերն և անոնցմէ կրկնապատիկ աւելի մեծ շէնքեր ալ անբաւական պիտի ըլլան զանոնք պատպարելու։ Լաւագոյն է, մեր կարծիքով, միշտ բուժելի և անբուժելի հիւանդութեամբ տառապողներու և զուտ մարդասիրական նպատակով խնամուողներու նկատմամբ համեմատութիւն պահել։ Ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ որ այսօր հանրային բարեգործութեան նուէրներուն հոսանքը դէպի Եէմիդուլէ կ'ուղղուի, մինչդեռ միւս ուսումնական ու բարեգործական հաստատութիւնները դուրկ են հանրային համակրութեան հընչուն արտայայտութիւններէն։ Կեդր. վարժարանը, օրինակի համար, մեր եկեղեցական դպրոցներուն բարձրագոյնը, տարեկան մօտաւորապէս 500 ոսկի բաց ունի, նոյն իսկ ծայրայեղ ինայողութիւններ ընելով և մինչեւ իսկ դասերէն բացակայող ուսուցիչներուն ռոճիկին կրկնապատիկը տուգանք առնելով։ Նոյն կացութեան մէջ են նաեւ մեր միւս դպրոցներն ու բարեգործական հաստատութիւնները։ Հիւանդանոցի և դպրոցներու հասոյթներն ու ծախքերը պէտք է ներդաշնակ համեմատութեամբ ըլլան, ո՛չ մէկին և ոչ միւսին բացարձակ կերպով նպաստելով։

Ամէն պարագայի մէջ, Հիւանդանոցին այժմեան պահանջները անհամեմատ աւելի ուռած են, և եթէ նկատի առնենք որ 1849ին Հիւանդանոցի հասոյթներուն հանգուամարը 314,430 ղրուշ էր և անոր պասպարտներուն թիւը հազիւ 350ի կը հասնէր, այն ատեն բացայայտ կ'ըլլայ թէ այս մեծ բարեգործական հաստատութիւնը, մանաւանդ արդի Հոգաբարձութեան օրով, չատ մեծ ծաղկում և բարգաւաճում ունեցած է, և կը յուսանք թէ հետզհետէ ա՛լ աւելի կը ծաղկի։

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց՝ ընթացիկ գործերով զբաղելու, եւ իրիկունը կը նախագահէ Մայր եկեղեցւոյ ժամերգութեանց, անձամբ փակելով Աւագ Խորանին վարագոյրը։ Ն. Սրբազնութիւնը յառաջիկայ կիրակին կը սկսի իր Մեծ-Պասի քարոզները նոյն եկեղեցւոյ մէջ։ Արեւագալի երգեցողութիւնք կը սկսին չորեքշաբթի, երրորդ օր Մեծ-Պասոյ։

—Պաճուճի Տ. Կարապետ քահանան որ Ս. Էջմիածնէն զրկուած Ս. Միւռոնը բերած էր, յառաջիկայ չաբթու կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

—Նոյնպէս քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին կը վերադառնայ Պրուսայի առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան վրդ. որ մայրաքաղաքս կը գտնուի քանի մը շաբաթէ հետէ։ Այս վերջինը, Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունիի հրաւանագով նոյն Վիճակին Մարմարջգ հայաբնակ գիւղին մէջ եկեղեցիի մը կառուցման համար Պոլսոյ եկեղեցիներուն վրայ յատկագիծ մը պատրաստել յանձնարարած է ձեռնհաս ճարտարապետի մը։ Մարմարջգի աղգայիններն 600 ոսկիի չափ պատրաստ դրամ ունին եղեր այդ նպատակաւ, ինչպէս նաեւ տաղձ, քար և այլ նիւթեղէններ։ Յատակագծին պատրաստութենէն ետքը, Աղգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ դիմում պիտի ըլլայ պատկանելի իշխանութեան մօտ՝ եկեղեցիին շինութեան արտօնագիրն ստացուելու համար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆՔՆԵՐ

Տ/ին Քնարի նպաստի ներկայացմանը, —որ երէկ գիշեր տեղի ունեցաւ յաջողապէս՝ պինկաւած համակիր ընդունելութիւնը գտնելով,— կը յայտնէ Մնակեան թատերախումբին ծանօթ կատակերգակ Գ. Զօպանեան էֆ.ի նպաստի ներկայացումը որ տեղի պիտի ունենայ վաղը՝ կիրակի ցորեկ Վարիէթէ թատրոնը։ Նպաստաւորեալը ներկայացուցիչ պէտք չունի. իրեւ գօմիք դերասան՝ հանուած ու գնահատուած է վաղուց ի վեր, և իր նպաստի ցերեկոյթը ամէն քաղաքացիի արժանի է։ Արդէն, ներկայացման յայտարիրը կատարելապէս կը համապատասխանէ այս Բուն Բարեկենդանային ցերեկոյթին, ինչպէս կը յատկանշէ զայն իրաւամբ՝ Գ. Զօպանեան էֆ.։ Պիտի ներկայացուին՝ Պուաժօլիի զոյգ մը նշանաձեւեր կատակախաղը (երեք արարուածով) որ այքան քիչիշ ուրեմն անցեալ կիրակի ցորեկ, հանդիսականներու ստուար բազմութեան, նոյն թատրոնին մէջ, և Ամեն բանալի ճեռ խաղալ չըլլար ծիծաղաշարժ գաւեշար։ Բարեկենդանի կիրակի ցորեկուան համար և գօմիք դերասանի մը ի նպաստ կազմակերպուած ներկայացում մը լաւագոյն խաղացանկ մը չէր կրնար ունենալ։ Ամէն յաջողութիւն կը մաղթենք բազմաստակ ու ճարտար դերասանին։

*** Մնակեան էֆ.ի թատերախումբը հրաւիրուած է թատերանդէս մը տալ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր (10 Մարտ) Գատրգիւղի ձմեռնային թատրոնին մէջ, ի նպաստ դիւղին կարօտեալց։ Ներկայացուելիք խաղերն են՝ **ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆ**, վոտվիլ 3 արարուածով, որուն պիտի յաջողէէ Էվար եւ իր սպասուհին, ծիծաղաշարժ զաւեշտ։ Սոյն ներկայացման հրաւոյրն աւելցնելու համար, Յ. Սինանեան էֆ. հրաւիրուած է՝ 12 հոգիէ բաղկացած նուագախումբի մը առաջնորդելու, որ երաժշտական գեղեցիկ կտորներ պիտի նուագէ միջնարաներուն։ Ներկայացում ու նուագածութիւն ներդաշնակօրէն կը միաւորուին, այսպէս, շքեղ ընծայուելու համար սոյն երեկոյթը օրուն բարեսիրական հանգամանքը ոչ նուազ գրգիռ մը պիտի ըլլայ՝ մասնաւոր փայլուն յաջողութեանը ա. արշիւնաւորմանը։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. Ա. Գ. Ա. Մ Ե Ռ Ի Կ

ՆՈՒՊԱՐ Մ. ՄԷՐԱՄԷԹՃԵԱՆԻ

Ազն. Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտանի Տիկնոջ քեռորդւոյն՝ վաղամեռիկ Նուպար Մէրամէթճեանի յուզարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ առաւօտ Գուրուչէշմէի Երեւման Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, ցաւի անկեղծ արտայայտութիւններով։ Կամուրջէն Գուրուչէշմէ մեկնող չոգենաւը ժամը 4½ին կը տանէր յուզարկաւորներու ստուար բազմութիւն մը, եկեղեցական և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Մեռելային արարողութիւնը սկսաւ ժամը 5ին, նախագահութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեանի, որուն շուրջը կը գտնուէին Տ. Դէսպոտ Երէցեան և Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան Սրբազանները, ինչպէս նաեւ Տ. Վահան վրդ. Յակոբեան, Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, Տ. Արտաւազդ վրդ. Գալէմեան, Տ. Ներսէս վրդ. Պէրպէրեան, և Գուրուչէշմէի, Բերայի ու Օրթագիւղի քահանաները։

Դասին մէջ սգակիր կեցած էին Տ. Յովհաննէս Ս. քնց. Մկրեան և հանգուցեալին տաներէց Տ. Պետրոս քահանան։ Եկեղեցին լուսաւորուած էր պատշաճաւէս, և ողբացեալ պատանիին դագաղը դրուած էր մահաբեմի մը վրայ, ծածկուած ծաղկեպսակներով զրոս զրկած էին Այրի Տիկին Տիրուհի Մէրամէթճեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Տէր և Տիկին Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Գուրուչէշմէի գանձանակի մասախումբը, Տամկաճեան և Ալթուն-Օղլուք ընտանիքները։ Դագաղ դասը ներդաշնակօրէն կատարեց մեռելական երգեցողութիւնները, որոնցմէ վերջ բեմ ելաւ Երէցեան Սրբազան և խօսեցաւ յուզիչ դամբանական մը, բնաբան ունենալով Բիւրատոսի սա խօսքը. «Մի՛ երկիւղիր, այլ միայն հաւատա»։ Քարոզիչ Սրբազանը կեանքի և մահուան վրայ ամփոփ խորհրդածութիւն մը ընելով չէնտեց այն սարսուռը զոր մարդ կ'ունենայ մահուան հանդէպ։ Այդ թաղալից ու տխուր պարագաներէն էր Աւետարանի մէջ յիշուած Յայրոսի պատանւոյն դագաղին պարագան յորում Քրիստոս քաջալերութիւն կուտայ հնչեցեալ պատանիին մօրը՝ պատուիրելով անոր նախ և առաջ հաւատալ։ Դամբանախօսս Սրբազանը դագաղներու վրայ խօսելով ներկայացուց աշխարհի ունայնութիւնը, ուր հարստութիւն, բաղդ և այլ ամէն ինչ առ ոչինչ կ'ըլլան։ Այլ մեր մխիթարիչ բանը հաւատքը նկատելով, Նայինի պատանւոյն դագաղին նմանցուց Վաղամեռիկ Նուպարի դագաղը։ Սրտաշարժ կերպով յիշեց թէ Նուպար Մէրամէթճեան, հազիւ 14 տարեկան՝ արդէն որբացեալ է հօրէ, և իր ազնուասիրտ մօրը մէկ հատիկ զաւակը կը խամրի անուշ հիւանդութենէ մը։ Ինք պիտի մխիթարէր իր մօրը տրտմութիւնը, բայց վաղանաս մահուամբը տրտմութիւն կը պատճառէ անոր։ Այսպէս ի վեր հանեց հանգուցեալին համակրելի բնաւորութիւնը և ուշիմութիւնը։ Տ. Գէորգ Սրբազան յիշեց թէ այսպիսի ամենադառն սգի վայրկեանի մը մէջ եթէ կայ ամէնէն աւելի մարդուս մխիթարութիւն պատճառող բան մը, այն ալ հաւատքն է, ինչպէս կը պատուիրէ Քրիստոս, և Կիւմիշկէրտան և Մէրամէթճեան բարեհամբաւ գերդաստաններն հաւատքով տոգորուած ու զօրացած են արդէն։ Այսպէս գեղեցկապէս նկարագրեց հանգուցեալ պատանիին մօր՝ իր որդւոյն վրայ տածած մայրական խնամքը ինչպէս նաեւ Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտանի և Տիկին Գ. Կիւմիւշկէրտանի սաստկագին ծնողական գուրգուրանքը վաղամեռ պատանիին վրայ զոր զաւկի մը պէս կը սիրէին, մասնաւորապէս Գ. Կիւմիւշկէրտան էֆ. իր հայրական պաշտպանութեան ներքեւ առած ըլլալով զայն՝ անոր ապագան պատրաստելու համար, և ինքզինքը իր Տիկնոջ ինչպէս նաեւ Տիկին Մէրամէթճեանի հետ խոր սգի մէջ ընկճուած է այսօր, որոնց երկնային մխիթարութիւն հայցեց։

Դամբանականին աւարտումէն վերջ, Տ. Մկրեան Հայրը «Հոգւոյս հանգուցելոյ» աղօթքը արտասանեց. ապա հանդիսաւոր թափօր կազմուելով եկեղեցիէն դուրս հանուեցաւ դագաղը, որուն կերոնները բռնած էին Երուանդ էֆ. Պէկան, Օնիկ էֆ. Գարանֆիլեան, Թադէոս էֆ. Գաբագուշ, Մկրտիչ էֆ. Տ. Աբրահամեան, Պ. Էլիու Մաճարովիչ և Պ. Վիքթոր Քէքէն։ Գուրուչէշմէի ազգ. վարժարանի և Ֆրէոներու Սէն-Լազար պարոցին (որուն կ'աշակերտէր հանգուցեալը) ուսանողները, ի պատիւ հանգուցելոյն, սգակիր կը հետեւէին։ Դագաղը կանգ առաւ Գուրուչէշմէի նաւամատոյցին մօտ, ուր յուզարկաւորներն իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտանի, որ սգակիր էր, և վաղամեռ պատանիին ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

Հոն, վերջին աղօթք կարդացուելէ ետք, դագաղը մեռելակառքով փոխադրուեցաւ Պալըգլըի գերեզմանատունը, ուր հետեւեցան քանէ աւելի կառքերով, յուզարկաւորներէն շատերը։

Յուզարկաւորներու բազմութեան մէջ կը նշմարուէին Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Տիրան էֆ. Մանուկեան, Մանուկ էֆ. Կիւմիւշեան, Յարութիւն էֆ. Ալանեան, Երեւում էֆ. Փափազեան, Մարքոսեան էֆ. Յակոբեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Տօքթ. Ալթուն-Օղլուք, Պ. Քէբէրեն, Մկրտիչ էֆ. Ալչրճեան, Տամկաճեան եղբարք, Մինրոն էֆ. Վարդապետեան, Թարիէն էֆ. Բալասոյլու, Օնիկ էֆ. Գարանֆիլ, Ալաճաճեան եղբարք, Մինրան էֆ. Անտոնեան, գեղագործ Օթոն էֆ., Լգնա էֆ. Պէօրէկեան, Մկրտիչ էֆ. Տ. Աբրահամեան, Գրիգոր էֆ. Ճէվահիրճեան, Օնիկ էֆ. Ալաճաճեան, Պետրոս էֆ. Սիսակեան, Լեւոն էֆ. Բանիկեան, Պողոս էֆ. Գարամաթօ, Պ. Լչիօ Մառօֆիվ, Յարութիւն էֆ. Գարագուշ, Թադէոս էֆ. Գարագուշ, Տիրան էֆ. Համամճեան, Պետրոս էֆ. Հիւսարլեան, Վահրամ էֆ. Անտոնեան, Մ. Լատտակի, Պողոս էֆ. Քիւլճանեան, Մարգար էֆ. Հայրապետեան, Պողոս էֆ. Սճէմեան, Վահան էֆ. Սանփանեան և այլն, ինչպէս նաեւ Յունաց և Հրէից մասնաթերները՝ իբր ներկայացուցիչ թաղին։ Յոյն և հրեայ համայնքներուն։

Թաղումը կատարուեցաւ Պալըգլըի ազգ. գերեզմանատունը, ընտանեկան դամբարանին մէջ, ցաւի անկեղծ արտայայտութիւններով։ Վաղամեռիկ Նուպար Մէրամէթճեան, գեղադէմ, սիրուն ու խելացի պատանի մըն էր արդարեւ ու բոլոր զինքը ճանչցողներուն համակրանքը կը գրաւէր։ Իր կանխահաս մահուան առթիւ մեր վշտակցութիւնները կը յայտնենք սգաւոր մօրը՝ Տիկին Մէրամէթճեանի, Տ. և Տիկին Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտանի, որոնք ծնողական ճշմարիտ սգի մը տակ ընկճուած են, և ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

Այրի Տիկին Տիրուհի Մէրամէթճեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր Կիւմիւշկէրտան, Այրի Տիկին Բերուշ Ալաճաճեան և որդիք, Այրի Տիկին Նարթուհի Տամկաճեան ու որդիք, և պարագաները, իրենց իւրքին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անանց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ողբացեալ **ՆՈՒՊԱՐ ՄԷՐԱՄԷԹՃԵԱՆի** յուզարկաւորութեան կանդէպին և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքը յայտնեցին։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Գէորգ էֆ. Քէչէկեանի յուզարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 230 ֆր.ի նուիրատուութիւն եղած է Հիւանդանոցիս՝ ձեռամբ Գալրգեանի Եղբարց ի Բարիզ։

*** Վաղամեռիկ Պ. Նուպար Մ. Մէրամէթճեանի յուզարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս՝ Մէհրան էֆ. Անտոնեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն մարտ 14)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ „ԷԷՆԱ" ՄԱՐՏԱՆԱՒԻՆ ԱՐԿԱԾԸ

ՌՈՒՐԻԶ, 13 մարտ.— Թուլոնի մէջ պատահած աղետաբեր արկածին պատճառները դեռ անծանօթ են, զոհերուն ճիշդ թիւն ալ յայտնի չէ դեռ։ Ստուգուած է սակայն թէ հարիւրէ աւելի կորիւներ զոհ գացած են արկածին։ Միւս վեհապետները այս Վիլհէլմ կայսրն ու Պիսա Ժ. ալ ցաւակցական հեռագիրներով փութացին ցաւակցութիւն յայտնել Ֆրանսական ազգին, նաւատորմին կրած կորուստին համար։ Ֆրանսական մամուլը ազգային դժբախտութիւն մը կը դնէ։ Եկեղեցիի կորուստը. Ֆրանսական թերթերը ոչ միայն ցաւ կը յայտնեն այս կորուստին համար, այլ կը բողոքեն։ Կը մեղադրեն Բելըրանը և իր յաջորդները որոնք նաւատորմին պէտք եղած կազմակերպութեան հոգ չեն տարած, մինչդեռ արդի զրահաւորներուն վրայ վերջին ատենները մեծ խիստ կարգապահութիւն մը անհրաժեշտ է։ Վերջին ատենները մէջ պատահած աղէտներու մեծ մասին ատեն եղածին պէս, Թուլոնի նաւահանգստին մէջ պատահած այս աղէտին համար ալ նշաններ կան որ եթէ լաւ կազմակերպութիւն մը գտնուած ըլլար, թերեւս այսչափ զոհերու տեղի չպիտի տրուէր։ Ցայսմիկ է որ արկածի պատճառն պէտք էր ամենէն պէս բանալ աւաղանին դուռները, որպէս զի հրդեհին առաջքը առնել կարելի ըլլար, բայց ինչպէս կը պատմեն ծովակալ Մանսէրոնի քով գտնուողները, աւաղանին դուռներուն բանալիները կէս ժամ ետքը հազիւ գտնուած են, և թէ մօտակայ Բաղդի նաւէն արձակուած ռումբին հարկ չպիտի ՀԱՍ դուռները չանջախելով բանալու համար։ Ինչպէս գրուեցաւ, ծերակուտական Պ. Մոնիս, հարցապնդումի մը առարկայ պիտի ընէ Եհնայի աղէտը, և հաւանական է որ քաղաքական հետեւանք մը ունենայ այս խնդիրը։

ՌՈՒՐԻԶ, մարտ 13.— Եհնաի աղէտին հետեւանքով մեռած սպաներէն եօթնին անունները իմացուեցան ցարդ. զրահաւորին հրամատարը՝ հարիւրապետ Ավիկաս, և ուրիշ վեց սպաներ Պէռթիէ, Թօմաս, Սաւատի որ Պօրիկաս, Ռու, Ռուսդան (նաւին բժիշկը) և Ժի (մեքենապետը)։

Պէռթիէ՝ արկածի պատճառն իր խղճիկին մէջ յանկարծակիի եկած էր. խուցին դրան առջեւ երկաթէ բեկորներ չեղջկուտուած-ըլլալով, չէր կրցած փախչիլ։ Ածխացած մարմինը գտնուեցաւ։ Հրամատար Ավիկաւի մարմինը կտոր կտոր եղած էր։ Ռու, որ հուժկու սպայ մըն էր, ամէն վանդ արհամարհելով, նաւէն վար ցատկելով գնաց աւաղանին ծորակը բանալ, որպէս զի հրդեհեալ նաւը չայրի. նոյն միջոցին էր որ երկաթէ կտոր մը երկուքի բաժնեց իր մարմինը։

—Եհնաէ 500 մեդր հեռուն գտնուող Բաղդի նաւուն հրամանատարը վտանգին տարածումը արգիլելու համար ռումբ մը նետեց աւաղանին դրան ուղղութեամբ, և ջախջախեց զայն, ջուրը ներս խուժելով ողողեց աւաղանը։ Հիմա պէտք պիտի ըլլայ վերստին պարպել զայն՝ խեղդուածներուն մարմինները փնտռելու համար։

ԹՈՒԼՈՆ, 12 մարտ.— Եհնա կատարելագոյն կորստաբեր կը համարուի. քաղաքին ամբողջ տուգի մէջ է. թատրոնն ու սրճարանները զոցուեցան։ Արկածին զոհերուն թիւը 125ի կը հասնի, պաշտօնական վերջին լուրերու համաձայն։

—Եհնայի աղէտին ազդեցութիւնը տարածուեցաւ Թուլոնի արեւմտեան կողմին մինչեւ մէկ քիլոմեթր հեռու արուարձաններու վրայ, որոնց տուները ռմբակոծմանի մը հետքերը կը կրեն. ընդհանրապէս վիրաւորուեցան։

— Նաւային նախկին սպայ մը հետեւեալ կը գրէ Լը Ժուռնալի մէջ.

«Դարուս սկիզբէն ի վեր մեր նաւատորմին այսչափ վնաս կրելը տեսնուած չէ։ Ֆռանս Թորպիլանաւածը Պրեհնուս զրահաւորէն երկու կտոր եղաւ և 40 հոգի ընկղմեցան։ Վիհեն փոխադրանաւը ընկղմեցաւ 51 հոգիով։ Սիւլի զրահապատյածանաւը Հնդկաչինի եզերքներուն վրայ Ալան խորշին խարակներուն դարնուելով ընկղմեցաւ։ Ֆարֆասկ ընդծովեան 11 հոգիով և Լիւդեն ընդծովեան 13 հոգիով ծովամոյն եղան։ Ալժերիին ընդծովեան ալ արկած մը ունեցաւ։ «339» թիւ թորպիլանաւին կոթան պայթեցաւ և ութ հոգի մեռան. նոյն պատճառաւ նաեւ հինգ հոգի մեռան Քապի Թորպիլանաւին վրայ, և անցեալներս ալ Ժան-Պարտ զրահաւորը խրեցաւ ափրիկեան ծովերքին վրայ։ Այս ամէնէն ետքն ալ հիմա Եհնայի սոսկալի աղէտն է զոր կ'ողբանք. ինչ է այս աղէտին պատճառը։ Կ'ըսեն թէ ճնչուած օդով լեցուն թորպիլ մը բռնկելով նաւուն վառօդի մթերանոցին օդն ելլելուն պատճառ եղած է. հաւանական չէ այդ։ Այդպիսի արկած մը առաւելեալ թորպիլին արձակուած պահուն միայն կրնայ յառաջ գալ. բայց այդ պահուն թորպիլ արձակուելու տեղի չկար. քանի որ զրահաւորը նաւահանգիստ մէջ էր։ Կ'ուզեն թէ ռադմամթերքը ինքնին կրակ առած է. արդի ռադմամթերքները չատ վտանգաւոր են։ Օդին բռնկեցուածութենէն, աւելի կամ նուազ խնամութենէն զերծ պահելու է զանոնք վտանգին առաջքն առնելու համար։ Մեր նաւատորմը հաստատեց զայս, օրինակի համար, Ամիրալ Տիւբէռեի զրահաւորին, Ֆօրպին և Պրուիխս յածանաւերուն մէջ փամփուշտներն ինքնին կրակ առին։ Բարեբախտաբար անձի կորուստ չեղաւ։ Ուստի, ռադմամթերքի սենեակներն բարեխառնութեան ազդեցութենէ զերծ պահելու են, մանաւանդ Ֆրանսական վառօդը։ Մեծ զրահաւոր մը իր մէջ 3000 քիլոյէ աւելի ռադմամթերք կրնայ ունենալ, ալ երեւակայելու է թէ երբ այսչափ մեծաքանակ նիւթ եթէ կրակ առնելու ըլլայ, զրահապատ նաւու մը մէջ, ինչ մեծ աղէտներ կրնան յառաջ գալ։»

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մարտ 14

Ի Տ Ա Լ Ի Ա Ն

Հռոմէն առնուած լուրերու նայելով, դատական նախարար Պ. Կալլոյի մասնամբ ու ելմտական նախարար Պ. Մասիմիլի ծանր հիւանդութեամբ կատարուած նախարարական մասնակի վերանոր-ոգումը Դաշնին մէջ փոփոխութիւն առաջ պիտի չբերէ ո՛չ քաղաքական ուղղութեան և ոչ ալ խորհրդարանական կացութեան մասին։ Նախարարապետ Պ. Ճոլիդդիի դիրքը, որ Երեսփ. Ժողովին մէջ խիստ ու հաւատարիմ մեծամասնութիւն մը ունի, խիստ ամուր է ամէն տեսակէտներով։

ՌԱՌԵՍԱԿ ՉԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆարքհարսն, «քառեակ զինակցութիւն մը» խորագրով յօդուածի մը մէջ, կը խօսի անգլիական ու ամերիկեան լրագիրներու կողմէ հրատարակուած այն լուրերուն վրայ թէ Անգլիա, Ֆրանսա, Ռուսիա ու Ճաբոն դաշնակցութիւն մը կնքած են՝ իրենց չահերը պաշտպանելու Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ֆարքհարսն կը յարէ.— «Այդ լուրը առաջին անկարկով խաղաղեցուցիչ առաջ բերելու հանգամանքը ունի, սակայն կասկածներ չեն ուշանար երեւան գալու։ Մինչ Ռուսիա կրնայ մշանջենապէս գոնանալ Վլատիվոստոքով, միակ հաւանդիսը— արդէն անբաւական—զոր ունի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ճաբոնի դալով, կրնայ ըլլալ որ քաղաքական ու տնտեսական պէտքերու առջեւ գտնուի, որոնցմէ չի տարակուսիր տակաւին։ Մ. Նահանգները ի՛նչ կը խորհին այդ տեսակ դաշնակցութեան մը վրայ։ Փիլիպպեան կղզիները, հիմա Ամերիկացիներուն ձեռքը, մեծ հրապոյր մը կը պատճառեն Ճաբոնի։ Այդ խորհրդածութիւնները, տակաւին չհաստատուած լուրի մը համար, բնաւ արգելք մը չեն արժանի աքանչացում մը յայտնելու Անգլիոյ թագաւորին, որ ճարտարօրէն կրցաւ ու կրնայ դաշնակցութիւններով Մեծ-Բրիտանիոյ ապահովել արդէն ձեռք բերուած առաւելութիւնները և իր դաշնակիցներուն ալ խաղաղութեան բարիքները։

ԷՆՍԹԻԹԻՒ ՖԻՆՍԸՆ

ՏՕՔԹ. ԷՆԿԼԷՆՏԸՐԻ

Շեհհանէ փողոց, թիւ 6

Սոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին լուսաբուժութեան և Ռէօթկենեան ճառագայթներու գործիներ։ Դիրութիւնը, յօդացաւը, էքզէման, գանգրութիւնը (քելիք) կը դարմանուին և կիներու դէմքին վրայ եւայլն գտնուած մազերը այս հաստատութեան մէջ։ Ճշգրիտ ախտաճանաչութիւն կը կատարուի Ռէօթկենեան ճառագայթներու միջոցաւ։ Ռէօթկենեան ճառագայթներու տեղատիսելի գործիներ ալ կը գտնուին։

ԵՍՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՐԻԶ, 15 մարտ.— Ֆրանսական Ֆիլիպինեան զրահաւորը, Ռէսթի առջեւ թորպիլի փորձեր կատարած ատեն, ընդհարեցաւ ընդծովեայ չոգենաւի մը, որ ցամաքին կապուած էր։ Այս վերջինը կորստաբեր է։

—Նախագահ Պ. Ֆալիէռ, նախարարապետ ու ներքին գործոց նախարար Պ. Քէլէմանսօ և պատերազմական նախարար Բիքաու զօրավարը մասնաւոր կառախումբով Թուլոն գացին՝ Եհնայի արկածին զոհերուն յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու։

—Դէր Նէնիոյ կայսեր կողմէ Սիկէլ ծովակալը ներկայ պիտի գտնուի այդ յուղարկաւորութեան։ Նաեւ Վիլհէլմ Բ.ի նուէրով պսակ մը պիտի դնէ զոհերու գերեզմանին վրայ։

—Պոսկերատան Թուտուզ և Նիկարիչ Սէմ մեռան։

—Պ. Բաղիմիռ Բէռիէի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ բազմաթիւ անձերու ներկայութեանը։

—Բարիզի արքեպիսկոպոսը, որ երեսփոխան Պ. Տընի Բռչէնի բնակարանը կը գտնուէր ուժգնապէս, վերջնականապէս հաստատուեցաւ Պուրկոնեը փողոցը վարձուած յարկաբաժինի մը մէջ։

ԼՕՆԴՈՆ.— Անգլիական Տիւֆ-օֆ-Լ-տիկնարուկ յածաւորակը Տուվրի առջեւ խրեցաւ։

ԴԻՍՆԼԱ.—Աւստրիացի Բէլզաք մարբէշլը անձնասպան եղաւ, ինքզինքը կախելով։

ՕՒՍՇԻՆԼԹԷՆ.— Հոնտուրասի զինուորները նոր պարտութիւն մը կրեցին։

ՀՈՌՈՄ.— Պապը մեծ բանադրանքի ենթարկեց ամերիկացի Վիլթ եպիսկոպոսը, որ Բարիզի մէջ հերձուածող եկեղեցի մը հաստատած է։

—Պ. Օրլանդո, Բալէոյ նախկին կրթական նախարարը, գատական նախարար եղաւ փոխանակ վախճանեալ Պ. Կալլոյի։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՂ.— Տոքթ. Պէհրինկ հիւծախտի վրայ Պերլինի մէջ բանախօսութիւն մը կատարեց, որ չատ ծափահարուեցաւ։

ԹԷՆԻՍՈՍ.— Ռումանական Բրինչիբեզու Մարիա չոգենաւը աղատելու գործողութիւնները ընդհատուեցան փոթորիկին հետեւանքով։ Փոթորիկը երբ դադրի, պիտի վերսկսին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Օհիոյի, Բէնսիլվանիոյ, Թէնեսիի և Վիրճինիայի մէջ մեծ ողողումներ տեղի ունեցան։ Սլպանի ու Մոնոկահէլա գետակները ողողեցին քաղաքներ ու հանքեր, որոնք հիմա ջուրերուն տակ կը գտնուին։ Վնասը տասը միլիոն տոլար է։ Տասնըչորս հոգի մեռան։ 30,000 հոգի անպատսպար կը մնան։ Դրեթէ բոլոր գործարանները հարկադրուեցան դադրեցնել իրենց աշխատութիւնները։

ԼՕՆԴՈՆ.— Ռիւթէր կ'իմանայ թէ սպառազինութեանց սահմանափակման խնդիրը նկատողութեան պիտի առնուի Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ։

ՊԷՌԼԻՆ.— Սերպ կառավարութիւնը Պէլգրատի աւտրիական դեսպանին յանձնեց իր պատասխանը՝ աւստրահունգարական կառավարութեան վերջին ծանուցագրին։ Այդ պատասխանը կ'ըսէ թէ սերպ կառավարութիւնը գոհունակութեամբ նկատողութեան առած է այդ ծանուցագիրը և թէ կը յուսայ որ առեւտրական դաշնակցութեան բանակցութիւնները մօտիւ պիտի վերսկսին։

—Սերպիոյ ելմտական նախարարութիւնը հրատարակեց 1906ի ելմտական կացութիւնը։ Նախորդ տարիին հետ բաղդատելով 6,439,692 ֆր. աւելի է. նաեւ գանգան տուրքերու հասոյթներն ալ աւելցած են։

ՌՈՒՐԻԶ.— Ֆրանսայի նախարարութեան և ձախակողմի պատուիրակներուն միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է՝ կիրակիօրեայ հանգիստի օրէնքը բարեփոխելու՝ աւելի լայն ու թոյլատու ոգիով մը գործադրելու տալով վաճառականութեան և ճարտարագործութեան։ Աշխատութեան նախարար Պ. Վիվիանի պիտի ընդունի այդ փոփոխութիւնը, նախարարական տագնապի մը առաջքը առնելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ գաղթականի վերատեսուչ Պ. Տէրպուրկ մայիս 15ին ճամբայ կ'ելլայ Գերմանիոյ գաղթականները ուղեւորելու համար։ Բազմաթիւ օրագրողներ պիտի հետեւին անոր։

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԱԾ ԵՆ

Ս. ՇԹԱՑՆ Մեծ Դարձարանին ճակատը և Ս. ՇԹԱՑՆ Մեծ Դարձարանին ծանուցումները

ԲԱՑԵՑ ԶԵՆ ԿՐՑԱԾ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԵԼ

Ս. ՇԹԱՑՆ Մեծ Դարձարանին տարանքներուն վայելչութիւնը

Ս. ՇԹԱՑՆ Մեծ Դարձարանին տակուն և ժամն տարանքները

ԳԼԽԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՈՏՔԸ
ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԸ ԳՆԵՆ
ՄԵԾ ԴԱՐԾԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՇԹԱՑՆԻ

Դպարիա՝ Քարաֆեօյի հրապարակ, թիւ 9, Պոլիս՝ Պահչէ Դարու, թիւ 61

20—7

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՆԵՐՈՒ 2/15 Մարտ

Օմ. Քանս. Միացեալ 4 % Բ. Կ. Օ. Ո.		102 03
Ամէնէն բարձր գին	»	» 102 18
Ամէնէն վար գին	»	» 102 02
Բուսկի Երկաթուղի գոց		ֆր. 149 ½
Ամէնէն բարձր գին		» 150 —
Ամէնէն վար գին		» 149 ½
Թրանսվալ		» 70 —

ՌԱՑՈՒՄ 3/16 Մարտ

Օմ. Քանս. Միացեալ 4 % Բ.Կ. Օ. Ո.		102 04
» » »

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԻ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11,000,000 օսմ. ոսկի կամ
250,000,000 ֆրանկ դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Գալիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Հիրա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ

Աթանա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղատատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Փասիէմուէի, Փավլա, Տէպէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Դոսիա, Լառնակա, Լիմասով, Դարէրէ Մէյրիս, Մերսին, Մանասիր, Նիքոսիա, Ուազ, Բոր-Սարտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սրվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Կիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը վճռէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրտրներ եւ փոխանակագիրներ կը գանձ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Զէյթուն արկղամուրներու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պեթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վճռականութեանց մէջ եղած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդէքի, աւանդուած արժեթուղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չտիւտոր միջնորդէքի մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կարուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղէքսանդրիա, Դամիրի, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւսել, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին արամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանձնարդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրագիրը վրայ գտնուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին զրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Բուլկարիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քիւրսի Ծոնսիկի Ցունասատան ազգ. Պանքային պարտատոմսերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխառնում, կարծիներու նորոգում, եւն., մասնաւոր սակարկի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և չատ ի փաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զրկէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կարծիներ։ Իր մնուցներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կարծիները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Թիւնի Նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրոնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանինէն ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելի առաջ եկած կորուստը, վճռականութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուղղին։ 50—8

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅՏԱՅԱՅՏՈՒՄ

Ա.ԶԳ.։— Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ ամուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլոգ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչէս ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչէս ծաւալով. հիւսուածքը միւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվրրուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եղերքներով և խայծանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գիները պէտք է կատարել շիլինով եւ բէնսով, Ֆրանսայի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ կ։ Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Ցանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանը՝ բնդ։ աւանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական ճանուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, ճանուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կամ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս ճանուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանամաս անցնելէն յետոյ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ոչ է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր շահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալեն։ Վճարումը, յանձնառուին փոփոխին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ ռուբիով, մէկ ռուբին մէկ լիրեն 4 բէնսի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—14

• •

Ա.ԶԳ.։—Թողեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը յիշեցնէ թէ այն տոմարեկան դրոյցատուրքը, որ սապէս սահմանուած է կանոնագրի 9րդ յօդուածի 9դր թիւին մէջ, «Թուրքէ ու խաւարքարտէ զատ՝ ուրիշ նիւթերու վրայ մասնաւորներու կողմէ եղած ծանուցումները, տեղ մը փակցուած, կախուած կամ ցուցադրուած հանրային վայրերու մէջ, պէտք է վճարուի եւրմական տարուան սկիզբը (1 Մարտ, Ն. Տ.), 35րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։

Հետեւաբար առաջ վճարողները կը հրաւիրուին մինչեւ մէկ ամիս, այսինքն 13 3 (1907) ապրիլ 14ն առաջ ներկայանալ դրոյցատուրքի դիւանին, Կ. Պոլսոյ տեսչութեան (Զէնարան), հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու դրոյցատուրք վճարելու համար։ Հակառակ պարագային՝ թերացողները տուգանքի պիտի դատապարտուին կանոնագրին 38րդ և յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ
15—5

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մամնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Դահիրէ, Սեալանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլո, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանցիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրամի։

Աթէնքի Պանքան կը գբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յանձնորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը եւ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրոններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի նիւթ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմամբ 3%
Վեց ամսուան համար 3½%
Մէկ » » 4 —
Երկու » և աւելի 5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յանձնորդներուն մէջ փոքր դրամատիրոջ ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առաւելագոյն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկիդրամ։ 50—41

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏՍԻՏ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կառուխմբ. երեւեկ 1907 մարտ 1 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՕՂԼԻ ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻՍ

ԵՐԹ Կոխմբ. 622
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Առտու
Գոնիա	մեկ.	11 —
Դալին խան		11 31
Զումբա		12 15
Արբգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Դարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիարօվա		2 24
Այրանճը Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմ.		Իրիկ 4 50

ԴԱՐՁ Կոխմբ. 621
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
	ժմ.	5 23
Էրէյլի	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը Տէրպէնտ		8 31
Սիարօվա		9 13
Դարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արբգ Էօրէն		10 54
Զումբա		11 30
Դալին խան		12 6
Գոնիա	ժմն.	Իրիկ. 12 35

50—36

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ ֆր. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ սնամբոցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—30

Ընդհանուր գործակալ Թուրիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տեօյէ Օրիւնը Պանճի կից, Սինասոն խան

ԻՆՁՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԴՐԱՄ ԽՆԱՅԵԼ

ԵԹԷ ՈՐԵՎՆ ԱԼ ԲԱՅ Է ԿԱՆԳՆԱԾՈՒՆԸ, ԳԻՆ.

ԲԱՆԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՊՐԱՆՔԸՆԵՐԸ ՁԵՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԵԼՈՒ ԱՌԹ.

Անգլիական ասուեղէններու վաճառատան Ընկերութիւնը որոշած է մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառելու իր ամբողջ ապրանքին մեծերը՝ իր արժած գնէն տարիւրին 30 պակաս գնով։ Բոսֆորի, բանիթլիի և բարտրսի համար նորաձեւութեան համաձայն ասուեղէններ կան սոյն վաճառատան մէջ։ Նմանապէս ցուցադրուած են բազմաթիւ քուրձեր (1-4 մէթր) կէս գնով և Գանիթլի միլիներ՝ 15-60 ղրուշի։ 10—3

Ա.ՆԴԼԻԱԿԱՆ ԱՍՈՒԵՂԵՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Մանմաս Փաշա, Եալրզ խան, փուռին դիմաց եւ ապրիւրին վերեւ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱՅՈՒ ԿԱՅՍՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղիին, Բեռլինապուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արգասիներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ յոգնեանի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Աղաբեան խան Վոյվոտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզլուտէ խան Աչբը Էֆէնտի ճանապարհ, թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—17

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔԷՆ

ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիտալկս	1531	Մարսէլլս	3709	Պարքս	1119
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինտու	3720	Միքտաս	3557	Տիբիս	1735
Անտէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1457	Միլվիս	119
Սթիտոքս	2277	Տրանս	1713	Հումպոլդ	595	Մոնթէպելլս		Սգլրս	1203
Պասանս	1822	Տիտամս	504	Իակս	2354	Մուքիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորտինս	2264	Էպքս	3464	Իասնս	5 40	Նէքտ	1 33	Թ. Ուիլոյտ	1546
Պրֆֆալս	4483	Լլանքաստս	1520	Ճիւնս	1080	Ոտիս	4100	Թոքիս	3837
Գէլրս	1371	Լղանքս	1843	Գիլնս	1053	Ոնթիաքիս	4036	Բուլլաս	1470
Գալիբաս	1837	Միտաս	954	Գոլբինս	2307	Օրլանս	1535	Սէրպինս	242
Գարէս	1244	Միթիլանտ	1828	Գոնիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Մլանտինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Գոլս	1289
Զիքսկս	2729	Ֆրանկֆորքս	4582	Լէբանթս	2272	Բրանէս	3829	Վքլիմուցն	239
Ոստէթս	1831	Կարլիլս	3060	Լիվերպուս	1643	Բրիստաս	1558	Եէտս	1850
Գոլորատս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3491	Բոլս	613	Ցէցս	1200
Գոնկս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բոսէս	1789	Ֆարս	
Գորսս	895	Կրանս	695	Մարէնկս	1473	Ռոզարիս	136	Գայնս	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.
Վասֆս յոգնեանը, նաւապետ Հարնքէսը։
Ալեքիս յոգնեանը, նաւապետ Ժիքս։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԵՐԻԶՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիք Մելէթ խան, Ղալաթիա 10 50—33

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուռոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուռոնի չափ։

ԴԻԼԼԱՒՈՐ ԳԱԼՈՒՍՏԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիրուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Մակլսն կրնայ ասկորին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իսաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ սովորական ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ ատենաբերի գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութեամբ մը յետոյ, հետեւեալ ֆիրայով

3	օր	100- 150	ոսկի գումարի համար
6	»	151- 200	» » »
10	»	201- 500	» » »
15	»	501-1000	» » »
30	»	1001 և անկէ վեր	» »

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել։ ուզուած ատեն վճարելով տեսակին դարձուած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անշափահասի անունով. բայց այդ պարագային նամակուած խնայակարը (վէրի կամ վարձ) միայն իրաւունք ունի դրամ քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին գոհ։ Վինըր Պանք Ֆէրայն կը գբաղի նաեւ տեղական ուրիշ գործառնութիւններով

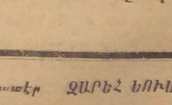

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԻ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՓԷԼ ՍԻՐԸՆԿ.

ՍԿԱՍՈՒՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Մարտ 19ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Մարտ 25ին, Սիրիասսի, Անսամ. եղերքէն
Ապրիլ 2ին, Իմպերատի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 20ին, Ֆրիժի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Մարտ 26ին, Սիրիասի, Մուսանիա եւ Մարսիլիա։
Ապրիլ 3ին, Իմպերատի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա. կարգ արիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ քարափին վրայ։
15 50—16 Թ. ԲՐՕՎԻԼ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԻԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնը

Մարտ
Գ. 27/12 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւուն, Տարանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապուրնա-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորասպիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Հ. 1/14 Օտեսա ժամը 10ին առաւուն։
Շբ 3/15 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։
50—17

Արտադրատ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՏԱՆԻԷԼ ԼԷՋԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

Ա.ՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Դ.

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՋՈՐԴ ՕՐԸ

Սօլանժ մօրը քով գացած ատեն տեսակ մը ճառագայթում առաջ եկաւ ղէմքին վրայ, որ դաժան նշոյլ մը կ'արձակէր, ինչ որ այնքան կը պատշաճէր իր խրոխտ դէմքին։

Առաջին անգամ ըլլալով՝ իր ծնողքը տեսան զինքը այնպէս ինչպէս պիտի ըլլար այնուհետեւ. այսինքն միտքը կեդրոնացուցած խորհրդաւոր մտածումի մը վրայ և անսովորի նպատակի մը ուղղուած։ Այն գեղեցիկ դէմքը, որուն վրայ հաճոյքով կը դիտէին մանկական հրապոյրներ — բնականաբար սիրոյ կողմնորոշիչ յորձանքին արդիւնք,—այնուհետեւ թէ՛ իրենց և թէ ուրիշներուն համար փոխուած պիտի ըլլային մոմատուք յայտնող անողոք ծալքերու, միւս կամքի ազդեցութեան ենթակայ։

Ու Սօլանժ այդ բանը պարտադրեց ծնողքին վրայ, մինչ այս վերջինները տակաւին իրաղեկ չէին իրենց աղջկան մէջ առաջ եկած փոփոխութեան։ Մարքիսն ու մարքիզուհին չպնդեցին՝ իրենց աղջիկը վար դնելու մասին։

—Կառքը պիտի պատրաստեն, որպէս զի ճեպընթացը չփախցնես, ըսաւ հայրը, դեռ Սօլանժ կառքին պատրաստուիլը չպահանջած։

Մինչ Սօլանժ դարձատանէն վար կ'իջնէր կառքով, դռնապանին խցիկին առջեւէն անցած ատեն անձկալից փափագ մը զգաց նորէն տեսնելու Ժէրվէի դէմքը։ Հրէշային արարած մը կը նկատէր զանի, մէկը երբ ուրուականներէն, որոնց սիլուէթները և շարժուձեւերը այնքան վրդոված էին մանկամարդ կնոջ միտքը։

Այդ վայրագ ոճիրը գործելու կարող մէկն էր ան, և բնականաբար կոմս տ'Էրքիւանսիի մեղակիցը։

Ստենօք, կոմսին զինուորական կարճատեւ ծառայութեան միջոցին, երբ Ժէրվէ իր զինուոր իր տիրոջ հետ հեռաւոր երկիրներ արշաւանք կատարած էր, յանդգնին ու ձեռներէց յատկութիւններ ի յայտ բերած էր, մասայ անգթութեամբ տոգորուած, որուն գտած յաջողութիւնը տեսնելով՝ ձայն չէին հանած բնաւ։

Բաղաքակրթեալ մարդու և վայրենիի այդ հանդիպումին մէջ, որու մասին ո՛չ մէկ վկայ ճշդրիտ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ, հակառակորդները երբեմն կը փոխեն եւրոպական պատմութեան կողմէ իրենց ընծայուած դերերը։

Կարգ մը զրոյցներ շրջեցան այն անգութ միջոցներուն վրայ, որոնց չնորհիւ այնքան յաջողութիւն գտած էր Էրքիւանսի արշաւանքը։

Կոմսը հրաժարեցաւ զինուորականութենէ՝ դիւանագիտական ասպարէզին մէջ մտնելու համար։ Իբր վարձատրութիւն՝ նախ գեսպանատան խորհրդակցի փայլուն դիրքը ձեռք բերաւ, յետոյ լիազօր դեսպան եղաւ։

Գալով իր ստորադասեալին, Ժէրվէի, որ ո՛վ գիտէ քաջագործութեան և բրրտութեան ինչ յիշատակներով կապուած էր Պ. տ'Էրքիւանսիի, յանձն առաւ լռիլ մի՛ (տուն մը՝ որուն վրայ պիտի նախանձէին միլիոնրեար դասի գիւղացիները) դռնապան ըլլալ։ Մնաց որ, իր բուռն բնաւորութիւնն ալ գոնացում կը գտնէր իրը որսապահ և ինքնաշարժ կառքի վարիչ։

Դռնապանի խցիկին մօտեցած ատեն կոմսուհին աղմուկ մը լսեց որ կռուի կը նմանէր։

Ժէրվէ կը վիճաբանէր կնոջը հետ, որժէ չատ կը նեղանձէր։

Զէր յուսար որ մանկամարդ կոմսուհին այդքան կանուխ մեկնէր։ Կառքին թաւալումը և ձիերուն քայլերը խուլ աղմուկ մը կը հանէին կակուղ աւազին վրայ։

Սօլանժի ականջին հասան սա խօսքերը.

—Բան մը ըսելու չէիր, կը հակընդա՛ս... կնիները միշտ չաղակրաս կ'ըլլան արդէն։

Շիտի պատասխան մը լսեց, որուն իմաստը չկրցաս հասկնալ։

Ժէրվէ յարեց.

—Ալ կը բաւէ... Միշտ տարտուկներ պիտի պատճառէ՞ս ինծի։ Կ'ըսեն թէ անհաւատարիմ կին մը՝ ես։ Եթէ ապացոյց մը ձեռք ձգեմ, վա՛յ քեզի։ Դարմանը լաւ գիտեմ։

Զայնը մեղմացուցած էր Ժէրվէ, հակառակ զգացած զայրոյթին։ Բաց դրան մօտ կը գտնուէր։ Կառքն անցաւ։ Իր նայուածքը Սօլանժի աչքերուն հանդիպեցաւ։ Մանկամարդ կինը մեծ հետաքրքրութեամբ կառքէն դուրս հանած էր գլուխը։

Ժէրվէ ընկրկեցաւ և դրան չրջանակին կրթնեցաւ։ Բայց իր աչքերը չկրցան բաժնուիլ Սօլանժի մութ ոսկեգոյն աչքերէն, որոնք սեւ կը թուէին իրեն։ Այս անգամ առաւելութիւնը տարուն կողմն էր։ Բուռն նկարագրի տէր և կիները արհամարհող այդ մարդը, որ կոմսուհին քթին խնդալ կ'ուզէր, այնպիսի ազդեցութիւն մը կրեց որ իր յանդգնութիւնը տեղի տուաւ։

Դռնապանը, ընկճուած, արտեւանունքները խմարեցուց։

«Ինչու